

ПОБЈЕДА

m:tel

VODIČ I MUZIKU

TVRTAK, 26. FEBRUAR 2026. | BR. 510.

KAD BI SVIJET
PROPAO

Redakcija slavi 10. rođendan

Str. 3.

EKSKLUZIVNI INTERVJU SA
FRANCUSKOM DIVOM IZABEL IPER

ČIK PROBAJTE DA ME IZAZOVETE

Ne znam da li će vampirski horor „The Blood Countess“ ostvariti uspjeh, ali to pitanje nije me mučilo ni za prethodne filmove. Ne priznajem prepreke nakon što prihvatim ulogu. Čak i da se neki pravi izazov pojavi, nikad vam to neću priznati

STR. 6, 7, 8. i 9.

m:BOX

m:tel

VEZA KOJA TE POKREĆE!

Odaberi nove m:BOX pakete i
uživaj u benefitima koje ti donose.

MOVE
TELEVIZIJA

SERBIJSKI
INTERNET DO 1TB

GIGA BRZI
INTERNET (DO 1 Gbps)

BESPLATNI RAZGOVORI
UNUTAR MTEL ZONE

Detalje ponude novih kablovskih paketa možete pogledati na: www.mtel.me. Minuti u internacionalnoj MTEL Zoni podržavaju se u međunarodni saobraćaj (pozi i iz Crne Gore) ka mrežama: m:tel mreži Austrije (mobilna), m:tel mreži Bosne i Hercegovine (mobilna i fiksna), m:tel mreži Srbije (mobilna i fiksna), m:tel mreži Sjeverne Makedonije (mobilna), m:tel mreži Njemačke (mobilna) i m:tel mreži Švajcarske (mobilna).

Imate prijatelje!

www.mtel.me

info line: 1600

Redakcija slavi 10. rođendan

Kad bi svijet propao

Kalendar *događaja* često se ne poklapa sa kalendarom *osjećanja*, pa se tako i nama rođendani redakcije nekada čine mnogo kraćim, a nekad dužim nego što jesu. Ovaj okrugli, jubilarni, deseti – pogotovo. Objektiv – i star i mlad istovremeno.

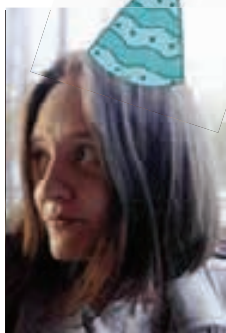
Iza nas je 510 brojeva, ko zna koliko ispisa-nih stranica, recenzija, osvrti, listalica, inter-vjua, ekskluziva... A tog 25. februara 2016. sve je krenulo uz osjećaj da bismo, čak i kada bi nam neko javio da će sutra biti smak svijeta, opet sjeli da sastavimo još taj jedan van-redni, posljednji Objektiv. Deceniju kasnije, više nijesam tako sigurna...

Nijesam, ne jer je entuzijazma ponestalo, nego jer su to i tada i dugo bila samo šaputanja ega i samobitnosti što zamagljuje suštinu. Da me sada pitate što bismo radili da svijet sutra propadne, odgovor bi bio manje romantičan – i vrlo stvaran. „Ništa.“

Ne bismo iskucali ni slova; ne vjerujem da bismo osjećali potrebu za time nakon deset godina pisanja hronika vlastite duševnosti u Objektivu – mjestu odakle smo sve vrijeme svijet voljeli profesionalno i iz sedmice u sedmicu, od četvrtka do četvrtka, neprekidno se trudili da „cimnemo“ umjetnost.

Mirnije svaki rođendan i svaki kraj nečega (koji je, je li, uvijek i početak nečega drugog) dočekaš kada znaš da ono što daješ – daješ sebi, a ono što ne daješ – oduzimaš sebi. A svaki broj Objektiva jeste bio davanje. Oduvijek je bio i biće pružena ruka, otvoreni dlan i poziv da zajedno budemo ravnopravni učesnici u velikoj (filmskoj) avanturi.

Već deset godina u Objektivu pišemo uvjereni da je strastveni gledalac uvijek pomalo i stvaralac; da o filmu, muzici, televiziji i svakoj umjetnosti – vrijedi misliti na 1.001 način; da kritika ne mora biti „u pravu“, ali da mora biti „u sebi“ istinita; da je svako umjetničko djelo – poziv na duhovni megdan... I da, naravno, ne valja izvlačiti kvadratni korijen iz njegovih nepoznanica, isto kao što nema smisla vezivati vodu kanapom. Uz vjeru da se i đavo može duši prodati i da se tajna zaista može spoznati a da, ipak, ostane tajna... Kada slovosricanju tako prilazite, kada se u mnogobožackoj crkvi umjetnosti molite, kad vam oko ikonostasa stoje Vajld, Prust, Muni-tič, Makavejev – pisanje ostaje područje slut-nji, intuicija, uvida - nekada pogrešnih, ali ne i nužno jalovih. Nekad se kucanje pretvo-

Piše:
Marija
IVANOVIĆ-NIKIČEVIĆ

Tog 25. februara 2016. sve je krenulo uz osjećaj da bismo, čak i kada bi nam neko javio da će sutra biti smak svijeta, opet sjeli da sastavimo još taj jedan, posljednji Objektiv. Deceniju kasnije, više nijesam tako sigurna

ri u detektivski rad; nekad je mučenje a nekad poklon. Često je i hronika svijeta koji sigurno propada, ali i odbrana života i vratolomna potjera za smislom...

Jurenje za mislima i tekstom uvijek je i autobiografija, ali i borba da se to duboko lično sakrije i zatomi pred svijetom. Pa ipak, toliko su nam puta prepiske iz inboksa nastavljane u tekstovima, toliko smo puta ostavljali interne fore, štosne „cimove“ ili riječi ohrabrenja jedni drugima – da nam je pisanje neodvojivo od drugarstva.

Ravnopravni učesnici u velikoj filmskoj avanturi, sjećate se... Nijesmo to samo mi iz redakcije jedni drugima, tako smo oduvijek zamišljali i vas. Vidjeli smo vas milion puta kako gledate filmove i gušite se zbog grijehova koje nijeste počinili; kako se zaljubljujete u iste sanjare i njihove mjesečine; kako i tugu i radost i pobjede i poraze nekih potpuno dalekih i/li fiktivnih ljudi – osjećate kao svoje. I tako, zajedno sa nama, gradite u sebi neku prošlost, sjećanja i istoriju koju ne biste imali bez umjetnosti, koja se ne bi dogodila da nije bilo televizije i filma.

Svaki film i svaka fina umjetnost bora-vište je do kojeg inače ne bismo mogli da dođemo i život koji nijesmo proživjeli. I malo se koji osjećaj može mjeriti s onim kada vas bace u pijanstvo, kada vam oči i srca otvore, kad vas postide i spasu zajedljivosti, kada vam pokažu da se pas ne može istinski voljeti – ako ne voliš i njegove buve. Zbog njih svijet gledamo drugačije, zbog njih bi trebalo da budemo srećni što smo nesavršeni. Jer da nijesmo – umjetnost nam ne bi bila potrebna. Ostali bismo uskraćeni za dragocjen oblik duhovne pobune, ali i za veliku avanturu. Onu koja se, naravno, tiče zajedničkog dijeljenja. I života i umjetnosti.

Učestvovanje u umjetnosti – pisanjem i čitanjem, slušanjem i gledanjem – jednako je važno koliko i stvaranje umjetničkih djela. To saučesništvo toliko je bitno, da bi ga trebalo proglasiti zanimanjem, na tragu onog Prustovog upitnika koji smo objavljivali u prvim brojevima Objektiva... Jedan od razloga zbog kojih smo ga prisvojili bio je upravo odgovor na pitanje koje mu je omiljeno zanimanje. Budući velikan književnosti, tada trinaestogodišnji dječak Marsel Prust, tada je zapisao: „Voljeti.“

U taj odgovor, dragi naši saučesnici, staju i život i umjetnost, i pisanje i gledanje i čitanje, i onaj kalendar *osjećanja* i svih ovih deset godina Objektiva. Ako svijet propadne, nije bogzna koliko, reći ćete. No, možda nije ni malo...

HOW TO GET TO HEAVEN FROM BELFAST

NEODOLJIVA „DERRY GIRLS“ EKIPA PONOVO

Piše:

Marija IVANOVIĆ-NIKIČEVIĆ

Ako postoji majstorica za manijakalne, potpuno nefiltrirane, s lanca puštene, s neba pa u rebra djevojke na televiziji – to je **Lisa Mekgi**. Obožavali smo njene male i velike ludače u „Derry Girls“; tri sezone i pet godina molili smo se u njihovoj crkvi... I, ako ćemo pravo, još posežemo za Lisinim irskim nervčicama svaki put kad nam je potrebna brzopotezna doza serotonin. Mekgi, jednostavno, pripada toj sorti autora koji pišu likove čije haose odmah zavolite. I mnogo prije nego što epizodu ili sezonu završite – gorite od želje da im se vratite.

Četiri godine nakon dirljivog „Derry Girls“ finala, u kojem je perfektno zaokružila ljubavno pismo svom odrastanju u posljednjim godinama irskih „Nevolja“ – Lisa ima novu seriju. Zove se „How to Get to Heaven from Belfast“, nedavno je sletjela na Netfliks... I donosi sa sobom ogroman dio obožavane „Derry Girls“ ekipe, te sličan humor i haos.

Pa opet, Lisino novo čudo mnogo je drugačija zvjerka... Jer sjajna irska autorka odstupila je od čiste komedije i zgrabila crnolumorni triler – i to onaj u čijem se centru nalazi *whodunnit*.

VREĆA SVEGA

„Derry Girls“ + misterija ubistva? Može, kako ne može! Zvuči kao savršen recept za fanove, ali i za ljubitelje serija kojima je preko glave nategnutih krimi-komedija poput „Only Murders in the Building“. Najprije za one kojima su se dopale slične mučkalice *girl power* energije, komedije i krimića poput *Eplove* „Bad Sisters“...

Ipak, osmodjelna prva sezona (ep. 45 min) serije „How to Get to Heaven from Belfast“ istovremeno je i mnogo više od lude jurnjave za ubicom po irskim dolinama, ruku pod ruku sa najšašavijim Irkinjama na svijetu. Čak je nevjerovatno da je Lisin šou na kraju završio na „second screen“ Netfliksu – jer toliko je pun svega, da je dovoljno da trepnete u pogrešnom trenutku da biste propustili nešto važno. Nego, idemo redom...

STAMPEDO OBOŽAVANJE
IRSKIH NERVČICA

Naše glavne junakinje ponovo su djevojke koje prebrzo pričaju, kočijaški psuju, bježe preko vrata na prvu neugodnost i džampaju se najviše onda kada apsolutno nijesu u pravu

Priča počinje nakon što tri drugarice, sada već debelo u tridesetim godinama, dobiju vijest da je tragično stradala četvrta članica njihove srednjoškolske bande. Greta (**Nataša O’Kifi** iz „Peak Blinders“, u flešbekovima **Ema Kaning** iz „Dune: Prophecy“) se navodno suturala niz stepenice i poginula.

„Jesmo li ovo počele da umiremo?“ Jeste da je nijesu vidjele više od 20 godina, ali isto to nešto zvuči sumnjivo. Možda da skoknu na sahranu, da vide što se dogodilo?

KOLIBA U ŠUMI

Trio irskih nervčica ostavlja sve što u tom trenutku radi – i pići na sjever Irske, pravo u selo Nokdara koje taman i izgleda onako kako zvuči – kao tinejdžerka koju je momak napumpao i zbrisao bez traga.

Od starta je jasno da su tri djevojke (ma, kakve žene u tridesetim, one su u Irskoj zauvijek samo *girlrrrls*) na teškoj, preteškoj mucu. Od tuge za drugaricom? Od nedostajanja? Od krivice što su je zanemarivale? Ipak ne... Izvor muke je gola prpa da je Greta prije smrti možda nekome rekla nešto o *Onome što Se Ne Smije*

Imenovati. O događaju koji ih još progoni; o traumi koja ih je zauvijek povezala; o tajni koju su zakopale kraj kolibe u šumi u kojoj se prije dvije decenije dogodilo nešto toliko užasno, da su odlučile da izbjegavaju Gretu do kraja života.

Već poslije posjete porodici „preminule“ jasno im je da njihova drugarica nije u kovčegu, te da nešto nikako nije u redu sa njenim suprugom Ovenom (**Emet Džej Skanlen** iz „Peak Blinders“ i „MobLand“) i majkom Margo (**Mišel Ferli**, i dalje je mrzite kao Kejtlin Stark u „Game of Thrones“). Više Gretini liče na članove sekte nego na ožalošćenu porodicu dok se spremaju za sahranu. Zašto su tako jezivo ukočeni? Ko je u kovčegu, ako nije Greta? I ima li ta ili taj neko veze s onom kolibom u šumi?

Potruga za odgovorima počinje, a smotane kakve jesu – naše tri ludače sve više se spetljavaju na svakom koraku. Svaki novi trag,

pak, dodatno usijava *whodunnit* misteriju i navodi na opasnu zavjeru u srcu male irske palanke, zaboravljene i od ljudi i od Boga. I što je još bitnije – razigrava karaktere, ludosti i prijateljstvo naših glavnih junakinja. Ipak je za priču zadužena Lisa Mekgi, a kod nje se ne može proći bez prijateljstva žena koje toliko užasno dobro poznaju jedna drugu, da njihove ping-pong uvrede i nježnosti ne prestaju da lete kroz vazduh – i cijepaju vas i od dragošti i od smijeha.

POTISNUTE TRAUME

Nego, trio fantastiko. I u „How to Get to Heaven from Belfast“ to su djevojke koje prebrzo pričaju, kočijaški psuju, džampaju se najviše i najglasnije kad apsolutno nijesu u pravu – i bježe preko vrata na prvu neugodnost, grđe od bilo kojeg deteta kad ga uhvatite u „štetu“.

Glavno gorivo humora su, naravno, ponovo karakterizacija i reference na ključna „irska pitanja“, bilo to odrastanje pod šapom katolicizma, jezik i kultura ili „Nevolje“, bile političke i istorijske ili ne.

Karaktera i kičme kod Lise Mekgi uvijek ima napretek. Ovog puta za stampedo nefiltriranih istina o životu u Irskoj i u tridesetim zadužene su tri hodajuće dijagnoze. Prva među jednakima liči na Lisin alter ego; zove se Serše (**Roišín Galager** iz „The Dry“, mladu je igra **Emili Flejn**) i Baftom je nagrađena scenaristkinja i autor-

Najluđa karta serije – Brona Galager kao Buker

D JAŠE ZAJEDNO U NETFLIKSOVOJ ZABAVNOJ I SUPERHAOTIČNOJ TRILER-KOMEDIJI

VANIH KA

ka hit krimi-serije koju, naravno, mrzi. I, dok psuje svoju glavnu glumicu, priglupu publiku i vjerenika koji joj je i režiser – sve će priznati i sebi i drugima osim to da joj pisanje krimi-zapleta služi kao mehanizam za odlaganje traume. Upravo one koja se dogodila prije 20 godina u onoj kolibi u šumi...

Možda je Robin (irsko blago **Šinejd Kinan**, u flešbekovima **Marija Lerd**) ostvarena supruga i majka, ali to što muža i decu ne može „na oči“ da vidi – govori mnogo o toj istoj traumi. Izvjesno je da ćete njoj najviše padati od smijeha dok priča kako je gaslajtuje i maltretira... Ne muž, nego sin. „Ništa me ne gledajte, možda ima 18 mjeseci, ali dobro zna što radi!!!“

Na koncu, traumatu potiskuje i Dara (**Kaolfion Dan** iz „Industry“, „Britannia“ i „A Thousand Blows“, za mlađu verziju zadužena je **Čara Etken**). Lezbejka a katolkinja – hodajući oksimoron. I duboko usamljena žena koja je pauzirala svoj život da bi brinula o bolesnoj mami, ali i da ne bi morala da se suoči sa činjenicom da ju je zbog „uplakarenosti“ ostavila djevojka sa kojom je bila još od školskih dana... Godinama je čekala da sa Darom osnuje porodicu, ali bada-va. Katolici su pobijedili.

KRAJ SA MAŠNOM

Nijesu, dakle, humor i vibrantni likovi jedino što sija u „How to Get to Heaven from Belfast“; ima tu i mnogo ozbiljnih tema i slomljenih srca koje valja otključati i zacijeliti. Na početku je, pak, teško privići se na „sudar“ tako različitih emocija i žanrova, ali i trileristične estetike i crnog humora. Štoviše, „How to Get to Heaven from Belfast“ u startu čak liči na

Nefiltrirani girl power trio iz pera jedne i jedine Lise Mekgi

priču koju je zaista napisala Lisa, ali ju je režirao neko poput **Brajana Fulera** („Hannibal“, „American Gods“). No, taj osjećaj da se dvije serije zapravo tuču u jednoj nestaje već pri kraju prve epizode.

Lisina nova vožnja je brza, superdogađajna, manično smiješna, preplavljujuće tenzična, haotična, svakakva. Realno, mogla je da napravi kompaktniju priču – u prvoj sezoni istovremeno je svega premalo i previše. Kraća minutaža ili manje epizoda čini se kao bolji izbor. Pa ipak, cjelina uspijeva da se održi – i čak vam spakuje kraj sa mašnicom poslije kojeg jedva čekate drugu sezonu.

Nije tu samo glavni trio jak faktor privlačnosti. Iako niko ne posjeduje šarm i dubinu kultne „Derry Girls“ sestre Meri (boginja **Šivon Meksvini**), većina sporednih likova ima dovoljno

trikova u rukavu. Odličan primjer je misteriozna Buker (**Brona Galager**), kaubojka opsjednuta **Doli Parton** - i luda karta serijala kojoj sve vrijeme ne znate božje zore i namjere. Fenomenalna je i „Derry Girls“ veteranka **Serše-Monika Džekson** u ulozi koja se možda i može, ali se ne smije prepričati. Te kostime i tu priču, jednostavno, morate da vidite i čujete; ne može drugačije.

PRAVAC MURAL

O’Kifi iznosi Gretinu nevolju uz vrlo malo riječi, a Kining vrlo emotivno dočarava njezinu motivaciju u flešbekovima; policajac/ vatrogasac/ šleper/ Seršin potencijalni ljubavnik Lijam (**Dara Hend**) simpatičan je izvor *girls being girls* fora; a **Džoš Finan** odlično doprinosi misteriji u enigmatičnoj duploj ulozi, igrajući oca i sina u dvije vremenske linije.

Na koncu, osim glumaca, perfektano je odabran i *soundtrack* – ni manje ni više od *girl power* himni i pop hitova devedesetih i ranih dvijehiljaditih nijesmo očekivali od Mekgi. Budite sigurni da ćete dani- ma pjevušiti „Pump It“ (The Black Eyed Peas), „Superstar“ (Jamelia), „All the Things She Said“ (t.A.T.u.), „Move Your Feet“ (Junior Senior) i sve te pjesme za koje ste zaboravili da vam godinama čuče u glavi. Urnebesna skoro onoliko koliko se očekivalo, a ipak ozbiljnija i misterioznija nego što se mogla zamisliti – takva je nova serija Lise Mekgi. Prošlost je kod nje i dalje živa materija i izvor za najslađa i najteža obračunavanja sa sobom i svijetom. Zbog toga se drugoj sezoni valja radovati i poželjeti joj još luđi nastavak. Uz želju da dogura do „Derry Girls“ nivoa i svog murala (!) u Belfastu – čekamo novi stampedo!

★★★★★

FRANCUSKA DIVA IZABEL IPER ZA OBJEKTIV O BERLINSKOJ PREMIJERI OPIČEN
HORORA „THE BLOOD COUNTESS“ U KOJEM IGRA OZLOGLAŠENU ŽENU-SER

ČIK PROBAJTE DA ME

Alexander Janetzko / Berlinale 2026

© Alexander Janetzko / Berlinale 2026

Izabel Iper: Ljudima je nemoguće ugoditi, ne možeš se svima dopasti

OG VAMPIRSKOG
RIJSKOG UBICU

EKSKLUZIVNO

IZAZOVETE

Ne znam da li će film ostvariti uspjeh, ali to pitanje nije me mučilo ni za prethodne projekte. Ne priznajem prepreke nakon što prihvatim ulogu. Čak i da se neki pravi izazov pojavi, nikad vam to neću priznati

Razgovarala:
Marina D. RICHTER

Uvodna scena filma „The Blood Countess“, uvrnu-te vampirske komedije sa krimi-zapletom u režiji **Ulrike Otinger**, ima pompu uvertire u operu insceniranu na bini festiva „Salzburger Festspiele“. Zemlja je ista, teatralnost takode, ali grad je pogrešan. **Izabel Iper** kao „krvava grofica“ **Eržebet Batori** izranja iz podzemlja na crvenoj barci, takode odevena u crvenu odoru od somota. Mjesto na kojem se pojavljuje zove se Segrote Hinterbril; nacisti su ga koristili za podzemnu fabriku borbenih aviona. I to je samo prva od brojnih istorijskih lokacija na kojoj će ozloglašena

žena-serijski ubica, kod Otinger jednostavno vampirica visokog ranga, protutnjati u potrazi za mitskom knjigom koja bi mogla da uništiti cijeli vampirski svijet.

Glavnom ulogom u „The Blood Countess“ francuska diva Iper zakoračila je u najluđi filmski svijet u dugoj i izuzetnoj karijeri – u njenom novom filmu vrijeme radnje jednako je teško definisati kao i žanr. Nakon filma „Malina“ (**Verner Šreter**, 1991) i kultnog „The Piano Teacher“ (**Majkl Haneke**, 2001), ovo je njen treći „susret“ sa scenarijom **Elfride Jelinek** – i bitno je drugačiji od svega što smo od austrijske književnice ikada doživjeli na velikom ekranu.

Priča, čija je koscenaristkinja i režiserka Otinger, vodi nas kroz misteriozne kutke Beča, neke skrivene na popularnim turističkim destinacijama. Ispred kamere **Martina Gšlahta**, odjevena u raskošne, teatralne kostime **Horhea Hare**, Iper blista u ulozi koju teško da bi bilo koja druga glumica mogla da iznese. Tim povodom sa francuskom *grande damme* popričali smo u berlinskom Hotelu „Palas“ neposredno poslije premijere na 76. izdanju Berlinskog filmskog festivala. Iper govori za Objektiv o „The Blood Countess“, saradnji s Otinger, utiscima sa Berlina-

la, gdje je njen vampirski horor prikazan u selekciji „Special Gala“... I čudi se čuđenju onih koji nijesu mogli da je zamisle u ova-kvoj ulozi.

OBJEKTIV: Ovo Vam je prva vampirska rola. Bili ste Gos-poda Džekil, ali ne i krvopija. Jeste li uživali ispijajući krv u jednoj od najluđih uloga karijere?

IPER: Da, ali imam primjedbu – Ulrike mi je dala da zagrizem u samo dva vrata! U svakom slučaju, učestvovati u ovom projektu i provesti dva mjeseca u društvu fascinantne Ulrike Otinger zaista jeste ludo iskustvo. Biti dio njene otkačenosti, da ne govorimo o kontaktu sa njenom vizijom, iskustvo je par ekselans!

OBJEKTIV: Uoči premijere u Berlinu Otinger je govorila o tome kako je moderno društvo prožeto vampirizmom na svim nivoima. Siše nam se krv na sve strane. Da li i Vi dijelite taj utisak?

IPER: Da, u tom smislu moja Eržebet Batori je neka vrsta kurirke koja se dala u potragu za nečim. Nijesam sigurna da li je to direktan komentar o modernim dešavanjima, ali „krvava grofica“ jeste inkarnacija potrage za nečim prijeteće misterioznim što nije konkretno imenovano u filmu, a što je zapravo izvor života. S obzirom na to da traga za time za čime traga - privlači je smrt.

OBJEKTIV: Na koji način ste pristupili njenoj neumoljivoj energiji i prezentnosti koja je

na ekranu - veća i od samog života?

IPER: Cijeli film je od početka definisan Ulrikinom vizijom kostima, frizura i šminke. Ona je poznata po tome što prije svakog snimanja kreira detaljne mape pune nacrtu ideja. Diskutovali smo o mnogim elementima važnim za ukupan izgled i osjećaj glavne uloge. Jednostavno rečeno, vodili smo se njenom vizijom u izgradnji karaktera, tako da ne znam kakvu bi dodatnu simboliku ljudi mogli da traže kada je inspiracija za film, tj. njen originalni izvor, vrlo jasna.

Batori je bila grofica, žena plave krvi koja je živjela u 17. vijeku, a u filmu, koji je vizuelno bezvremenski, kombinuje se nekoliko različitih epoha. U njemu čak imate kostimografiju tipičnu za pedesete godine prošlog vijeka, a moja garderoba vjerna je vremenu iz kojeg Eržebet dolazi.

Naravno, njena prezentnost prožeta je osjećajem pripadnosti jednom sloju, pa se ona ponaša i govori na vrlo specifičan način. S obzirom na to da je obeskorijenjena i da mnogo putuje, malčice je i pogubljen. Mnoge stvari u vezi sa njom odvijaju se na podsvjesnom nivou i utiču na ukupnu konstrukciju lika.

OBJEKTIV: Batori je poliglota, pa u filmu govorite na francuskom, engleskom i njemačkom, čak malo i na mađarskom i ruskom jeziku.

IPER: Da, to je bilo neophodno zbog toga što jako ide u prilog priči. Jezici su nešto što ljude spaja umjesto da ih razdvaja. Iako, primijetićete, konverzacija u filmu teče na različitim jezicima, svi se odlično razumiju. I to je vrlo lijepo.

Veća od života kao Eržebet Batori u „The Blood Countess“

Izvanredna hemija sa njemačkom glumicom Birgit Minihmayer

Dio filmske ekipe na crvenom tepihu u Berlinu

OBJEKTIV: Ako Vam gluma na nekoliko različitih jezika nije bila problem, da li ste se možda suočili sa nekim drugim izazovima tokom snimanja filma „The Blood Countess“?

IPER: Ne priznajem izazove nakon što prihvatim ulogu. Rekla bih da ih uopšte nemam. Nemoć je izazvati me. Štoviše, čak i da se neki pravi izazov pojavi, nikad vam to neću priznati.

OBJEKTIV: Koliko je bilo zabavno ploviti na lađi presvučenoj crvenim baršunom po podzemnom jezeru?

IPER: Veoma! Takođe je bilo zabavno sve u Prateru. Obožavam kako se Ulrike igra sa tim lokacijama i kako ih prilagođava svojoj viziji: anatomske muzej, veliki točak, Semper Depo... I naravno – kriptu.

OBJEKTIV: Ovo je treći put da glumite u filmu u čiji je scenario prste umiješala Elfrida Jelinek.

IPER: Jeste, mada je u ovom slučaju scenario dobrim dijelom Ulrikin. Mada, pravo da vam kažem, iako ne znam tačno za koje djelove teksta Elfrida snosi odgo-

vornost, od nje uvijek očekujem totalnu uvrnutost. Doći ponovo u kontakt s njom bilo je divno; nijesmo se dugo vidjele.

Ne znam koje su njene dijaloške intervencije u „The Blood Countess“, ali nikada neću zaboraviti Hanekeov „The Piano Teacher“ (2001) za koji mislim da ima mnogo smiješnih momenata uprkos svemu o čemu se tu radi. Hoću da kažem, iako je bije glas da je kruta, Jelinek ima odličan osjećaj za crni humor.

OBJEKTIV: Da li Vas je ipak iznenadilo to što „The Blood Countess“ ima tako jaku dozu komičnih elemenata?

IPER: Nije zbog toga što sam pročitala scenario koji je esencijalno satkan od vrlo lakih nota. Sve piše na papiru, a pored toga, Ulrike mi je davno pričala o projektu. Čekala je da snimi ovaj film 20 godina. Nijesam očekivala ni melodramu ni sentimentalnu, psihološku studiju svijeta. Ni u jednom trenutku.

Raditi sa humorom je veoma oslobađajuće; sve to dranje i hektika, plus nešto što postoji samo u komedijama, a to je da čak kada je tema mračna, posto-

ji više mogućnosti da se odigra jedna uloga. Prisutna je dvodimenzionalnost koja otvara više mogućnosti interpretacije. U velikim književnim djelima ili inscenacijama, kao što je to slučaj, recimo, kod Hanekea, ta dupla koegzistencija omogućava vam da pokažete suštinu priče.

OBJEKTIV: Često tumačite uloge žena sa vrlo problematičnim moralnim načelima. Šta Vas toliko privlači njima?

IPER: Privlači me to što, kao u ovom filmu, sve te žene traže nešto legitimno, konstantno šetajući između ekstreme ljudskog karaktera. E sad, Batori se hrani krvlju, ali i to je metaforičan pristup smislu života i lutanju između dobrog i lošeg dok čovjek pokušava da pronađe neku svoju logiku. Ne zaboravimo, ni dobro ni loše nijesu jednodimenzionalni pojmovi.

OBJEKTIV: U jednom intervjuu, Otinger je izjavila kako nije bila sigurna da ćete prihvatiti ulogu. Plašila se da Vam njena Eržebet neće djelovati dovoljno ozbiljno...

IPER: Nikada nijesam razumjela šta te „psihološke uloge“, sa ko-

jima me često povezuju, zapravo znače. Svako ima psihu. Kada se radi o ovakvom filmu, nema tu nekih posebnih objašnjenja.

Na premijeri u Berlinu mogla sam fizički da osjetim iznenađenje publike u sali; ljudi kao da nijesu mogli da vjeruju šta gledaju. Uopšte ne shvatam zbog čega su tako reagovali, uopšte mi se to nije dopalo. Filmsko stvaralaštvo je zasnovano na kreiranju slika a ne na svjesnom razumijevanju „jedne stvari koja vodi drugoj“. Osjećaj je preciznija senzacija od racionalnog razumijevanja.

OBJEKTIV: Možda je publika bila pod uticajem Vaše glume. Toliko je superiorna da se čini da za Vas ne postoje izazovi.

IPER: Tako djeluje zbog toga što biram samo vrhunske stvari. Sarađujem isključivo sa ljudima koji su dobri u mojim očima. Naravno da je to stvar subjektivnosti i ukusa, ali kada prihvatim ulogu – vjerujem u to što radim. To je jedini recept za posao kojim se bavim.

Kada sa nekim sklopite dogovor, morate da budete na istoj talašnoj dužini sa filmskim stvara-

Otinger: Fascinacija morbidnim vrlo je bečka

Osim sa glavnom zvijezdom Iper, imali smo priliku da u Berlinu porazgovaramo i sa režiserkom filma „The Blood Countess“. Evo što nam je Ulrike Otinger, ikona feminističkog njemačkog filma i režiserka najpoznatija po „Berlinskoj trilogiji“ („Ticket of No Return“, 1979; „Freak Orlando“, 1981; „Dorian Grey in the Yellow Press“, 1984) ispričala o kreativnom putu svog uvrnutog horora...

OBJEKTIV: Koga ili šta za Vas predstavlja Eržebet Batori?

OTINGER: Eržebet je hibrid; bilo kakva interpretacija nije kao savremene žene je pogrešna. Njoj je, prije svega, lako da preživi jer dolazi iz privilegovane klase i može sebi da priušti apsolutno sve.

Van vampirskog konteksta, u odnosu na današnjicu, imućni misle da sebi takođe mogu kupiti vječni život, pa se novac neprekidno pumpa u kozmetičku industriju. Znači, u filmu nije primaran njen pol, već klasna pripadnost. To je za mene najbliža interpretacija modernosti koju mogu zamisliti, iako potraga za vječnom mladošću nije rođena juče.

Ako ćemo tom linijom, potraga za vječnošću jeste stremljenje ka životu vampira. Radi se o uopštenom sociološkom zapažanju o našem

svijetu koji je postao toliko opsjednut izgledom, da nas stalno zasia slikama nedostižnog, često karikiranog ili jednostavno nepotrebnog ideala.

OBJEKTIV: U filmu nas vodite po misterioznim mjestima Beča, priređujući neku vrstu otkaçene ture kroz gradsku istoriju i današnjicu. Zbog čega su Vam lokacije koje ste odabrali bile toliko važne?

OTINGER: Izbor lokacija bio je esencijalan za izgled filma; zaista koristim mnoga mjesta od velikog značaja za Beč. Radnja počinje na mjestu koje su nacisti koristili za podzemnu fabriku borbenih aviona. Tu Eržebet stiže iz podzemlja na spektakularnoj lađi presvućenoj crvenim somotom, takođe sva u dramatičnoj crvenoj odori. Scena otvaranja za mene je uvijek bila od najvećeg značaja; to vam je isto kao kada pred sobom imate opersko izvođenje – uvertira mora da ostavi utisak. U prvom libretu dobijete sliku onoga o čemu se u operi radi. Znači, imate to mitološko jezero, lađa se pojavljuje i Izabela, kao mitološko biće okruženo simbolima antike, vezuje sve u cjelinu kao jedna od najpopularnijih figura podzemlja. Ali onda Izabelin brod nestaje – i pojavljuje se turistički.

Sve je, naravno, stilizovano, pa imamo ekstremnu sliku Tirolaca i Japanaca, onako baš stereotipnu – svako u svojoj narodnoj nošnji. Tada dobijete informaciju od turističkog vodiča, vrlo preciznu, šta je tu bilo za vrijeme Drugog svjetskog rata. Znači, dat vam je dio istorije – od mitologije do današnjice. To je način na koji volim da stavljam realnost u kontekst.

OBJEKTIV: Zbog čega je „The Blood Countess“ morao da bude vampirski film i kako vidite evoluciju ovog žanra u posljednjih nekoliko decenija?

OTINGER: Kod vampira pojam prošlosti, sadašnjosti i budućnosti ne igra apsolutno nikakvu ulogu, što mi je vrlo interesantno. Taj motiv omogućio mi je da se igram i da istovremeno budem u različitim vremenskim epohama. Katolička animistička hladnoća i opsjednutost smrću jako su prisutni u Austriji, oni su takoreći nacionalni koktel, kao i svi rituali povezani s umiranjem. Pogledajmo, na primjer, austrijsku carsku dinastiju Habsburg koja je razvila ideju o sahranjivanju tijela, srca i ostalih unutrašnjih organa na tri različita mjesta i dobićete sliku o tome koliko je sve to posebno.

Marina D. Richter

Otinger na pres konferenciji

I čuveni bečki Pogrebni muzej, koji se nalazi na centralnom groblju, objašnjava taj austrijski posmrtni misticizam. Kada odete tamo, sjednete u fantastičan kafić koji pripada muzeju, gdje ste okruženi svim tim morbidlucima. Jedan od eksponata je, recimo, zvonice za ljude koji su sahranjeni prividno mrtvi, da mogu da pozvone da ih izvuku iz groba kada se probude. Takve možemo nazvati vampirima, zar ne?

I tako vi lijepo sjedite, srčete kafiću i jedete štrudlu od jabuka dok posmatrate eksponate koji svjedoče o smrti, sahranama i raznim morbidnim običajima. Beč je pun tih i takvih bizarnih i apsurdnih detaljčića. Fascinacija morbidnim vrlo je bečka.

ocem i tekstom koji ste dobili. Ako projektu pridete i sa zrn-cem sumnje, vaš posao postaje pretežak.

OBJEKTIV: Kako uopšte birate scenarije?

IPER: To je izvanredno pitanje. Nekada mi se čini da je film gotov istog momenta kada prihvatim ulogu. Momenat donošenja odluke uvijek je prožet duhom „konačnosti“. Zaista tako mislim, zbog toga i vrlo pažljivo biram projekte.

Da se ne lažemo, imam pregršt mogućnosti, što je ogromna privilegija. Pa ipak, bez obzira na to što jesam privilegovana da radim po visokim standardima – ta privilegija donosi i veliku odgovornost.

Svaki film je stvar planiranja. Postoje sve moguće vrste priprema i testiranja, ali jednom kada snimanje počne, sve se kockice poslože. U filmu „The Blood Co-

untess“, lokacije su bile od toliko velike važnosti da su stvorile vrstu tajnog jezika između glumaca i dešavanja.

Opet, tu je jak faktor bio i način na koji Ulrike radi. Gledaoci u njenom filmu nijesu na turističkom proputovanju kroz Beč, ali grad im otkriva misterije i neka mjesta na koja ne možete tek tako doći. Zbog toga film i jeste inspirativan.

OBJEKTIV: Da li Vam se još nešto posebno dopalo u radu na filmu „The Blood Countess“?

IPER: Postavljanje mitologije na bečkoj sceni, ta operska pompa – ali i lakoća, vazdušastost priče. Ne znam odakle dolazi ta bezgranična energija, ali dijalog Ulrike Otinger i glumaca zaista je poseban.

Mislim da smo prave odgovore pronašli više organski, nego vodeći se racijom. Batori nije

emotivna, ali je čulna, što je neka vrsta nesentimentalne emocije. Takođe mi se dopada što ne saosjećate ni sa jednim likom, iako sebe sažaljevam jer nijesam popila mnogo više krvi.

OBJEKTIV: Da li unaprijed razmišljate o uspjehu filma?

IPER: Nikada ne znam da li će film koji sam odabrala ostvariti uspjeh ili ne. Na kraju krajeva, koga je briga? Ionako je danas teško ugoditi ljudima; takav je slučaj sa svim umjetničkim disciplinama. Poznajem ljude koji vole, ali i one koji ne vole pojedine filmove u kojima sam glumila. I to je sasvim okej.

OBJEKTIV: Vaša sinergija sa Birgit Minihmayer na ekranu je fantastična. Da li ste bili upoznati sa njenim radom prije saradnje u „The Blood Countess“?

IPER: Ne. Nijesam gledala ni njene, ni filmove Tomasa Šu-

berta, ali moram da priznam da su oboje fantastični. Nas dvije smo zaista imale tu dobru energiju. Bila sam sve vrijeme okružena pravim profesionalcima. Priznaću da sam oduvijek bila fascinirana glumcima sa njemačkog govornog područja. S obzirom na to da sam i pozorišna glumica, imala sam priliku da sarađujem sa **Tomasom Ostermajerom** koji je fantastičan režiser i čija sam velika obožavateljka.

OBJEKTIV: Gdje ćemo Vas gledati nakon filma „The Blood Countess“?

IPER: Za dvije sedmice putujem u Australiju da u Adeleju izvedem monološku dramu „Mary Said What She Said“ u režiji **Roberta Vilsona**, a onda ću igrati i u **Rasinovom** pozorišnom komadu „Berenice“ reditelja **Romea Kastelućija**. To je za sada sve.

Piše:
Stojan STAMENIĆ

IS THIS THING ON?

KUPEROVA ŠARMANT

MALA POZORNICA ZA RASTAVLJENE

Oči jedan drugom povadili... Tako su **Dejvid Bouvi** i **Fredi Merkjuri** snimali „Under Pressure“; te noći u švajcarskom Montrou više su se prepirali i nabijali osjećaj krivice nego što su stvarno radili pod žestokim pritiskom vremena i uspjeha. Bouvi sa jedne i cijela grupa The Queen sa druge strane - jedni druge nijesu mogli da podnesu.

I sve to tako zbog pjesme koja je, je li, na kraju ispala - slika i prilika otuđenog, posvađanog života, sa pokidanim konekcijama i beskrajem dana bez pravog smisla. „Under Pressure“ je ironija, ali isto tako i slučajnost; nikad ne bi nastala da Bouvi (opet, ljut) nije prvo povukao bek-vokale snimljene za drugi The Queen hit „Cool Cat“. Naravno, nezadovoljan onim što je snimljeno.

Isto tako, „Under Pressure“ je i magija. U onoj mjeri u kojoj to može biti onaj nezaboravni rif **Džona Dikona** na početku, koji je basista čak bio naprečac zaboravio... Sjetio ga se, potom, bubnjar **Rodžer Tejlor** na jednom ručku. Magija i muka od konekcije.

ČUPAVI RAZLAZ

U filmu „Is This Thing On?“ **Bredlija Kupera**, dvojica dječaka, baš zbog jednog braka koji se raspada, uče da sviraju „Under Pressure“. Ima tu i moćne simbolike i ironije. Nego, hajde da ne kažemo da je brak njihovih roditelja totalni raspad; prije će biti da njih dvoje odlučuju da žive odvojeno, ali da se papiri za razvod tek spremaju.

E sad, zamislite tog lika duboko u četrdesetim, koji u nekom iznajmljenom stanu zanoči prvi put daleko od svog kreveta i žene, daleko od doma svoje djece. Eto ga, slika i prilika otuđenog lika, stisnutog svojim i tuđim očekivanjima - i užasn usamljenog u svemu tome. Lik iz pjesme „Under Pressure“.

Bredli Kuper je to snimio tako da praktično od prve scene znamo da se tu radi o propalom braku i supružnicima koji zajedno više ne žive. Ono što ne znamo jeste prosto - zašto.

Ni razlog nije previše komplikovan: u pitanju su supružnici koji

theposterdb.com

Lora Dern i Vil Arnet u vrlo stvarnoj priči o mirenju sa „zajedničkim nezadovoljstvom“

NA NJUJORSKA DRAMEDIIJA SA VILOM ARNETOM I LOROM DERN

Ova priča je slika i prilika vrlo stvarne i svakodnevnice veze, koja prokleta prečesto djeluje kao vratolomni slalom od jedne do druge kapije sreće. Naravno, cilja trke nema ni na vidiku; boriš se samo da ne sklizneš niz prvu padinu

su, nakon 26 godina zajedničkog života, negdje nauspjeh zaboravili da komuniciraju. Da iskažu svoje potrebe, prije svega. Naročito taj Aleks Novak, kojeg **Vil Arnet** glumi tako da odmah znate da je to, negdje i u krajnjoj liniji - personifikacija samog Bredlija Kuperu. E pa, sa cijenenom suprugom Tes (**Linčova** muza **Lora Dern**), Vil je dogovorio da započnu život rastavljenog para. I mnogo je čupavo; mnogo sve to boli i jedno i drugo.

STEND-AP NOĆI

Daleko od toga da se tu radi samo o egu i sopstvenom dupetu. Kuper je uspio da oslika jedan odnos, gdje se loše komunicira dobrim dijelom i zbog toga što je oboma - žestoko stalo. Režiserov glavni trik ogleda se u tome što razloge bračnog rastanka ostavlja nedorečene ili tek nagoviještene. To je, jednostavno, po mnogo čemu i u ovom vremenu - realnost, skoro šablon. Naročito u milionskom gradu... Pogotovo u Njujorku.

Da otkrijemo karte: taj usamljeni, praktično već bivši muž Aleks, traži način da iskomunicira, da podijeli... Da pronađe svoj glas i iskaže ono što mu je na duši. To definitivno neće naći u roditeljskom domu; **Kristin Ebersol** savršeno glumi Merilin, Aleksovu majku, vlasnicu crnog pojasa u slušivanju i nabijanju osjećaja krivice. Pogotovo sinu.

Sve to, naravno, treperi na tankoj liniji od komedije do drame, pa (skoro) ni u jednom momentu ne djeluje ni pretjerano gorko, ni sladunjavo. Kuper je, ukratko,

Režiser u karikiranoj, ali simpatičnoj roli pogubljenog Bolsa

pronašao dobar narativni balans za treću režiju, ma pravu mjeru za dobrog pripovjedača pokretnim slikama.

Nego, vratimo se kratko kod te komedije: naš Aleks, na putu ka pronalaženju sopstvenog glasa, završi u baru gdje se organizuju večeri stend-ap komedije. I svako tu, po bijednoj cijeni (za njujorške prilike) i svake večeri - dobije deset minuta na sceni, ukoliko to želi. Da nasmije, da bude šarmantan, da pokaže karakter, da otpusti kočnice, da postane zanimljiv... Ali i da ispriča nešto zaista lično, makar između redova, a ponekad i suptilno direktno.

Dakle, Aleks i gomila njemu sličnih Njujorčana na toj malojoj pozornici u suterenu dobijaju šansu da postanu ono što mu u privatnosti porodice - ne može biti.

E sad, računajući na gomilu njujorških referenci, kojih se ne bi postidjio ni neki od boljih filmova **Vudija Alena** - jasno je da je Kuper tu potpisao malo ljubavno pismo modernom Menhetnu. Ipak, jasno je i to da kultura grada nije njegova glavna meta u „Is This Thing On?“. Jer, zamislite režisera sa četvrt vijeka iskustva glume u Holivudu - i njegov autorski film o nekakvom prigušenom i ojađenom liku, koji katarzu i oslobođenje pronalazi glumačkim stend-ap performansom na sceni! Naravno da sve to ima mnogo više veze s tim -

šta Bredliju Kuperu gluma znači. Film perfektno funkcioniše do one visinske tačke narativa, kada „gluma“ našem Aleksu počinje da se vraća u porodični život kao bumerang. Naravno da će novi on, kao neko ko je konačno pronašao sebe i svoj glas, na svakog od njih - od žene i djece, do prijatelja i roditelja - uticati različito. Ali donosiće i neke bolne lomove, i njima i sebi.

Sve je to, opet, slika i prilika jedne vrlo stvarne i svakodnevnice veze, koja prokleta prečesto djeluje kao vratolomni slalom od jedne do druge kapije sreće. Dok, naravno, cilja trke nema ni na vidiku, već se boriš samo za to da ne sklizneš niz prvu padinu.

LAVIRINT ŽIVOTA

Otrpilike tu, uoči kraja filma, Bredli Kuper ne pretjerano ubjedljivo „zajedničku potragu za srećom“ mijenja u „zajedničko mirenje sa nezadovoljstvom“... Uz malo cinizma - jednako prema onima u vezi ili braku i onima drugima koji su hronično singl. Negdje usput, vrlo strpljiv i suptilan stil filmskog pripovijedanja nepotrebno prebaci u pretjerano frenetičan, pa ispadne da, pred sami kraj filma, odnosu glavnih likova i njihovim odlukama i ne vjerujemo pretjerano...

Svejedno, porodični epilog za Aleksa i Tes vrlo je stvaran i utemeljen na realnom iskustvu, ako već nije filmski isporučen ide-

alno. Utisak glasi da je Kuperu možda i falilo nekih deset minuta u montaži da prilično potentnu njujoršku dramediju zaokruži kako bi trebalo. Film je zablistao, čak i iznenadio na Njujork film festivalu u oktobru; zaslužio je pozitivne reakcije i isplatio se u američkim bioskopima... Mala uloga za NFL ikonu i velikana američkog fudbala **Pejtona Meringa**, koji će našu Tes povesti na urnebesni i sudbonosni dejt, filmu je sasvim pristojno legla.

I da, Kuper je perfektno iskoristio i to što ovo jeste stvarna bračna priča bivšeg fudbale-**ra Džona Bišopa**, koji se proslavio kao stend-ap komičar u Britaniji. Upravo je glavni glumac Vil Arnet, tokom slučajnog susreta sa Bišopom, došao do ideje da se nešto ovakvo snimi. Malo, pretenciozno, onako tradicionalno i skoro ušuškano njujorško... I vrijedno truda Bredlija Kuperu, koji je u cijeloj priči sebe i malo iskarikirao - glumeći Aleksovog najboljeg druga Bolsa, nesretnog u braku, neostvarenog u glumačkoj karijeri, izgubljenog u lavirintu života. I oni i svi oni, zarobljeni u kakofoniji srednjih godina, mogu da sastave jedan sasvim skladan suterenski hor u „Is This Thing On?“... I da zapjevaju ono „Under Pressure“.

★★★★★

Piše:
Marko STOJILJKOVIĆ

CRIME 101

OSVJEŽAVAJUĆA POTJE

DOBRI STARI A

Uz odmjerenu i pametnu režiju, citate koji su efektni čak i kada se ponavljaju, fotografiju Erika Vilsona koja savršeno hvata lokacije Los Anđelesa i ljude u njegovom grotlu – film je zanatski izveden na visokom nivou

Godine su nam s velikih ekrana nestali lopovi i žandari? Nekada su bili glavne zvezde; onda su se pod naletom velikih priča povukli prema video-klubovima, da bi sada, kada su video-klubovi izumrli a bioskope okupiraju sadržaji za roditelje i decu (bilo malu, bilo neodraslu), oni uglavnom završavali na „drugom“, onom većem ali daljem ekranu preko Netflixsa i sličnih striming servisa.

Amazon je, pak, bio milostiv da „Crime 101“ **Barta Lejtona** prvo pusti u bioskope kako bi filmski gurmani mogli da se podsete nekih starijih i boljih vremena kada su se ovakvi filmovi konzumirali u mraku i sa velikog ekrana.

Naslov je dvosmislen s obzirom na to da broj „101“ istovremeno označava auto-put uz zapadnu obalu Sjedinjenih Država, ali i uvodni kolokvijum u američkom sistemu studija. Time je prevoditeljski posao otežan, pa „Auto-put zločina“ zvuči kao kompromis – nije dovoljno širok da obuhvati kompleksan film, niti dovoljno precizan da nanišani njegovu suštinu. Jer „Crime 101“ je svakako mnogo više od pukog nateravanja lopova i žandara, iako ima i toga, i to po modelu filmova u kojima je igrao **Stiv Mekvin** ili koje je režirao **Majkl Man**, premda se njima dvojici putevi nisu nikada ukrstili na filmskom setu.

BEZ NASILJA

Sve počinje pljačkom dragulja koju izvodi lopov Majk (**Kris Hemsvolt**). Meta je kurir koji ih je nosio, a pristup profesionalan – bez nasilja, ali uz uverljivu pretnju da će do eskalacije doći ako se neko bude junačio. Mesto radnje je Los Anđeles i relativna blizina naslovnog auto-puta, kako bi Majk mogao da pobege u nabudženoj crnoj limuzini.

To što Majk pazi da ne ostavi tragove ne znači da će pljačka proći neprimećeno i da neće biti istražena, i to sa dve strane. Od osiguravajuće kuće koja bi volela da pronađe propust u obezbeđenju i izbegne isplatu premije, taj zadatak dobija Še-

ron (**Hale Beri**), ambiciozna zaposlenica koja godinama čeka obećano unapređenje.

Sa policijske strane, tu je temeljiti Lu (**Mark Rafalo**), malo stariji inspektor iz odeljenja za pljačke i razbojništva. On ima teoriju da su pljačke draguljarnica duž auto-puta delo istog profesionalnog pljačkaša koji veoma pazi da ne počinu nasilje i da ga ne uhvate, što njegov šef odbija jer bi to značilo ponovno otvaranje već rešenih slučajeva.

RADNICI I ŠEFOVI

Kada Majk počne da prati Šeron koja bi mogla da ga odvede do nove mete; kada Lu počne opsesivno da traži misterioznog lopova-džentlmena i kada Šeron pokuša da šarmira Lua kako bi ga navela na trag da je pljačka prve draguljarnice

posao iznutra, počinje i nadmudrivanje u trouglu. Ali, taj trougao se širi, budući da njih troje imaju i šefove i mladu i nelojalnu konkurenciju, zbog čega „Crime 101“ i postaje nešto nalik socijalnoj studiji koja ipak ide dalje od truizma da bogati postaju još bogatiji dok siromašni ostaju siromašni.

Zapravo, svako od njih troje radnik je u jednom od tri „sektora“, javnom, korporativnom i kriminalnom – i kao takav se suočava sa nadređenim koji ne ceni dovoljno njegov rad i koji bi ga u pohodu na profit rado zamenio nekim mlađim i beskrupuloznijim.

U slučaju Majka, šef je Mani (ili „Novac“) kojeg igra **Nik Nolti**. Čovek se samo pravi da sluša njegove opservacije, da bi prvo isti posao dao novom klintu Ormonu (**Bari Kogan**) kojeg će

kasnije nahuškati da opljačka Majka kada ovaj krene u posao sam za svoj račun. U slučaju Šeron, njoj njen šef u firmi na odloženo obećava unapređenje, dok njene uhodane poslove i klijente daje novoj, mlađoj kolegici. Kod Lua, osim šefa koji želi da očuva narativ da se nešto radi (i to brzo), problem su i njegove mlađe kolege voljne da na to pristanu, uključujući i njegovog partnera Tilmana (**Kori Hokins**).

Poseban lik u filmu je i Los Anđeles kao grad. Mi koji smo odrasli uz filmove čak smo spremni da poverujemo da je ceo višemilionski grad samo iluzija i kulisa za holivudske filmove i serije, ali on zapravo postoji i ima sopstvenu mitologiju i dinamiku. Ovde je nalik nekoj frigidnoj, manipulativnoj ljubavnici koja daje iluziju

Kris Hemsvolt, kockasti odgovor na legendarnog Stiva Mekvina

RA LOPOVA I ŽANDARA U KINU SA KRISOM HEMSVORTOM

KCIONI GURMANLUK

da očajnika i premorenog radnika sreća čeka iza ugla, dok ga tako voda i iscrpljuje, što fizički, što finansijski.

Prva stvar koja bi mogla da vam upadne u oči jeste format filma, gotovo epski od 140 minuta, ali malo toga je zapravo višak u ovoj jednostavnoj, a slojevitog priči. Ima usporavanja, prilično potrebnog za relaksaciju i refleksiju, ali nema nepotrebnih digresija čak i kada se čini da ih ima.

Uzmimo kao primer Majkov romantični podzaplet sa Majom (**Monika Barbaro**) koji i sam pokušava da zakoči i koji kao da ne vodi nigde. Ali, i on, zajedno s Luovim razvodom od Endži (**Dženifer Džejson Li**, nažalost prisutna samo u jednoj sceni) i Šeroninim samotnjačkim životom začinjanim jogom, poručuje da ne postoji formula po kojoj život radnika postaje uspešan.

DASKASTI KLON

Osim toga, valja napomenuti da Lejton, najpoznatiji po krimi-dokumentarcima, ovde radi po noveli **Dona Vinsloua** kojeg unekoliko „dopisuje“. Iako to može ponekad da deluje vulgarno i zbog toga da zasmeta (recimo, kroz ono prikazivanje beskućnika u nekoliko navrata u kadru, kako bi se podvukla socijalna poenta), Lejton ipak uglavnom pazi i poštuje gledaoce ostavljajući im mogućnost zaključivanja i tumačenja. Ponekad je to dopisivanje gotovo „koenovski“ duhovito, posebno kada se baci pogled u atmosferu nesposobnosti kojom su Šeron i Lu okruženi na poslu (samotnjak Majk tih problema nema).

Izbor glumaca može se nazvati rizičnim, ali uglavnom ima smisla. Hale Beri kao glumica koja je brzo ispala iz fokusa javnosti nakon što se još relativno mlada popela na vrh - nameće se kao logičan izbor za Šeron. Hemsvort je možda previše

„kockast“ i „daskast“, čak i za standarde savremenog klona Stiva Mekvina (možda pokojni glumac nikada nije dobio pravu šansu u vidu prave dramske uloge), ali stvar rešava na isti način kao i Mekvin - podglumljivanjem.

Mark Rafalo ima neku neurotičnu energiju kao, na primer, **Vinsent D'Onofrio**, što može biti ili pun pogodak ili totalni promašaj, ali ovde je sud ipak ostavljen nama. Njegovo histerisanje možemo da prihvatimo ili ne, zapravo nema ni veze jer je lik kojeg igra definisan određenim navikama i praksama (stari auto, cigarete). Beri Kogan je očekivano dobar u ulozi mladog psihopate, dok povratak Nika Noltija iz nezvanične „penzije“ možemo samo da pozdravimo.

Uz odmerenu i pametnu režiju, citate koji su efektni čak i kada se ponavljaju, fotografiju **Erika Vilsona** koja savršeno hvata lokacije Los Anđelesa i ljude u njegovom grotlu i muziku elektro-pionira Black Mass, „Crime 101“ je zanatski na visokom nivou. Nivo postaje još viši kada shvatimo da nema laži, prevare i CGI fora, već da je sva akcija bazirana na kaskaderskim, pre svega vozačkim veštinama, nalik na citirane filmove sa Stivom Mekvinom. Ovako staromodan i stamen, „Crime 101“ deluje osvežavajuće na bioskopskom repertoaru.

★★★★★

Izbor glumaca za LA priču je rizičan, ali i te kako ima smisla

theposterdb.com

OSKARI 2026

KO ĆE OSVOJITI PRIZNANJA U ČETIRI BRUTALNO JA

POBJEDA SIGURNA SAM

Piše:
Marija IVANOVIĆ-NIKIČEVIĆ

x.com

Oskari su vazda čudo jedno (ne)viđeno: koliko god neki pobjednici bili očigledni, uvijek vas istripuju da bi se neke druge stvari mogle gledati i prevagnuti u ljutoj trci do zlatnog kipa. Jedan od boljih primjera su dvije kategorije posvećene pisanju, ali i četiri glumačke u kojima uvijek ima iznenađenja. Tako će se i ovog marta na 98. uručanju priznanja Američke akademije filmskih umjetnosti i nauka čekati preskoci, usklici i mini-šokovi. Jer sve četiri kategorije toliko su pune brutalnog talenta, da će trijumf određivati nijanse...

Osim kada je, naravno, u pitanju **Džesi Bakli**. To čudo neviđeno od glumice takvu je majstoriju izvelo u drami „Hamnet“, da se od prvog dana više pričalo o njenom primordijalnom krik i sigurnom oskarovskom trijumfu nego o bilo čemu u vezi sa dramom **Kloi Džao**.

MAJČINSKI HAOS

Nakon neočekivane pometnje sa Bafta nagradama, gdje je upravo Bakli ispala jedina očekivana pobjednica u glumačkim kategorijama, slika o potencijalnim trijumfima svakako će biti jasnija tek nakon 1. marta, kada na red dolaze priznanja Udruženja filmskih glumaca (SAG), posljednja velika i indikativna prije uručjenja Oscara. Jedno je sigurno – može biti belaja.

Osim Bakli, koja je prethodno nominovana samo za „The Lost Daughter“ (**Megi Džilenhol**, 2021), za priznanje za najbolju glavnu žensku ulogu bore su i: **Rouz Bern** („If I Had Legs I'd Kick You“, **Kejt Hadson** („Song Sung Blue“, **Renate Reinsve** („Sentimental Value“) i **Ema Stoun** („Bugonia“). Teško je, ipak, zamisliti bilo koju od njih na bini Dolbi teatra. Bakli je toliko neustrašiva i kompleksna u roli majke na ivici ludila od ža-

Džesi Bakli – čudesna sila prirode u šekspirovskoj drami „Hamnet“

losti, da svaka druga rola spram njene djeluje malo, čak i nebitno. Iako nije.

Bakli se ove godine među nominovanim najviše približila Bern, fantastična u još jednom izuzetnom prošlogodišnjem filmu o majčinstvu s druge strane razuma. Za ulogu u neobično moćnoj drami „If I Had Legs I'd Kick You“ **Meri Bronstin** dobila je Zlatni globus u kategoriji ko-

medije (ha, ha, ha), ali na Oskara neće imati sreće s obzirom na to da je tu na istoj listi sa Bakli, takođe dobitnicom Globusa, ali za dramu.

Evropske glumice poput Renate Reinsve obično nemaju mnogo šansi s druge strane okeana; njihovo prisustvo u glumačkim kategorijama obično je znak priznanja za film, naročito kada je riječ o ovako autoritativnim

i moćnim, ali kontrolisanim i mirnim ulogama. Stoga, iako je ostvarila jednu od najkompleksnijih rola karijere (i ne samo iz 2025. godine), nije među jačim kandidatkinjama za zlato.

Ema Stoun, pak, već ima dva Oscara osvojena za „La La Land“ (**Demijen Šazel**, 2016) i „Poor Things“ (**Jorgos Lantimos**, 2024), pa odavno važi za „američku dušicu“ i glumicu koju

KE GLUMAČKE KATEGORIJE

MO ZA BAKLI

Slika o potencijalnim pobjednicima biće jasnija tek nakon 1. marta, kada na red dolaze priznanja Udruženja filmskih glumaca (SAG). Za sada je samo jedno sigurno – može biti belaja

obožava Akademija. Da li bi mogla da uđe u klub sa Frensis McDormand i Meril Strip uzimajući treći zlatni kip? Teško. Bilo koje druge godine možda i bi, ali ove bi to značilo ignorisati Bakli.

ŠEĆERNO ISKUPLJENJE

Na koncu, ostaje Kejt Hadson – i činjenica da je Američka akademija u prošlosti bila sklona „iskupljivanju“ za prethodne propuste. Dvadeset četiri godine nakon nominacije za „Almost Famous“ (Kameron Krou, 2000) vratila se sa biografskom muzičkom pričom „Song Sung Blue“, takođe sentimentalnom, starinskom dramom koje su onomad dobro prolazile na Oskarima.

Rekli smo već, nemoguće je ove godine „previdjeti“ Bakli, ali kada bi se nekim sticajem nesrećnih okolnosti Oskar dogodio Kejt Hadson – bio bi to razlog za uzburku. Štoviše, ona je jedina u sve četiri kategorije koja nominaciju nije zaslužila. Od njene ušecerene glume u tankoj pričici o bračnom paru koji je osnovao *tribute* bend Nilu Dajmondu – mnogo je zanimljivija životna priča na kojoj je zasnovan film, ali i gluma njenog partnera Hjuja Džekmana.

Stoga, umjesto Hadson na spisku nominovanih glumica radije bismo vidjeli: mladu Čejs Infiniti („One Battle After Another“ je dokaz da je čekaju velike stvari), Dženifer Lorens (nezaboravna u „Die My Love“ Lin Ramzi), Sali Hokins (sjajna u psiho-hororu „Bring Her Back“ braće Filipou) ili Evu Viktor (neodoljiva u tihoj i moćnoj dramediji „Sorry, Baby“ koju je i režirala i napisala).

Malo veća neizvjesnost vlada u kategoriji najbolje sporedne ženske uloge, gdje su nominovane: Tejana Tejlor („One Battle After Another“), Ejmi Madigan

(„Weapons“), Vumi Mosaku („Sinners“), El Faning („Sentimental Value“) i Inga Kosdoter Lileas („Sentimental Value“).

Trirove glumice bile su najveće iznenađenje na spisku nominovanih; nijesu predložene ni za Baftu ni za SAG nagradu; odlično znamo da su kandidatkinje iz neameričkih filmova obično samo znak „dobre volje“ Akademije, te da im situaciju dodatno komplikuje to što igraju „jedna protiv druge“ u istoj kategoriji. Faning i Lileas nemaju čemu da se nadažu, ali važno je reći da su napravile nešto nezaboravno u kanskom biseru „Sentimental Value“. I kolektivno, pružajući podršku fantastičnom ansamblu, i zasebno – uz dva vrlo specifična ženska portreta na velikom platnu.

Vumi Mosaku iznijela je furioznu, a beskrajno ranjivu rol u vampirskom dezertu „Sinners“ Rajana Kuglera; osvojila je Bafta priznanje kojem se niko nije nadao, pa ipak – čak i nominacija za Globus je izostala. Fakat je da njen film važi za favorita u kategoriji kastinga, ali i da nagrade u ovoj kategoriji u posljednje vrijeme najčešće idu afroameričkim glumicama, što predugo nije bio slučaj. Ipak je uloga koju je u „Marty Supreme“ ostvarila Odesa A'zion tu negdje sa Vuminom u „Sinners“. I možda bismo prije nju vidjeli na spisku nominacija...

MLADOST I ISKUSTVO

To nas dovodi i do glavne bitke u ovoj kategoriji, te spisak sužava na dva totalno suprotna imena, žanra, teme i generacije. Mlada i vruća Tejana Tejlor trenutno ima prednost na oskarovskim kladičnicama; osvojila je Zlatni globus, ali izgubila Critics' Choice nagradu...

mubi.com

Rouz Bern izvanredna kao majka na ivici nervnog sloma u „If I Had Legs I'd Kick You“

variety.com

Tejana Tejlor – kratka i megaeфекtna u Andersonovom epu „One Battle After Another“

imdb.com

Ejmi Madigan predložena za horor-triler „Weapons“ 40 godina nakon prve nominacije

Nju je, pak, osvojila veteranka Ejmi Madigan (75) koja, eto, nije ni nominovana za Baftu. I, inače, drži rekord kao glumica sa najvećim vremenskim

razmakom između nominacija – prvi put je kandidovana za Oskara prije 40 godina za „Twice in a Lifetime“ (Debora Lukezi, 1985).

Preteško je i prezanimljivo birati između tako različitih uloga, zbog čega je i bilo toliko važno prstiti članove Američke akademije da prestanu da ignorišu horore i njihove žanrovske mučkalice poput „Weapons“ i „Sinners“. Madigan je u prvom ostvarila sjajnu rolu; izvjesno je da će njena tetka Gladis ostati u svijesti gledalaca i godina-ma nakon što im ispari iz glave sve ostalo u vezi sa vrlo interesantnim horor-trilerom **Zeka Kregera**.

Ipak, ako postoji sporedna ženska uloga iz 2025. koja već djeluje kao ikonska – to je Tejanina Perfidija Beverli Hills. Ni pola sata nije provela na ekranu, ali pobrinula se da njeno odsustvo sve vrijeme miriše i gura naprijed cijelu radnju i bombastine likove tročasovnog filma. Seksi, kratka i megaefektna – takva je Tejlor kod Andersona i stoga je i zaslužila zlato.

NERVNI SLOM

Sličan motiv „sudara generacija“ i potencijalnog „iskupljivanja“ za propuste iz prethodnih godina (ma, decenija!), ali i neameričke „egzotike“ – imamo i u kategoriji najbolje muške uloge. Na spisku nominovanih su: **Timoti Šalame** („Marty Supreme“), **Leonardo Dikaprio** („One Battle After Another“), **Vagner Mora** („The Secret Agent“), **Itan Hok** („Blue Moon“) i **Majkl B. Džordan** („Sinners“).

Okej, znamo da je Šalame favorit; iskače nam iz frižidera i le-

ti naokolo kao ping-pong loptica od kraja decembra, kada je u Sjedinjenim Državama lansiran „Marty Supreme“. Kampanja mu je stvarno udarnička – do te mjere, da će vas kritičari i fanovi ubijediti da su i Safdi i Šalame u filmu postigli mnogo više nego što zaista jesu. Jedina nagrada koja mu je do sada izmakla jeste Bafta, a nju je dobio **Robert Aramajo** za „I Swear“ koji nije ni privirio oskarovskim nominacijama.

Ne shvatite pogrešno, odličan je „Marty Supreme“... Stvar je samo u tome što Safdi i ovdje, ponovo ki- dišući na američki san, ide na još jedan nervni slom u realnom vremenu. Prati, dakle, šablon iz „Good Time“ (2017) i „Uncut Gems“ (2019), ponovo pružajući odličnom glumcu, kao Robertu Patinsonu i Adamu Sendlru ranije, da odradi blickrig i slomi publiku... „Marty Supreme“ je ista fora, samo podignuta na epskiji, ambiciozniji nivo.

Šalame ima samo 30 godina; ovo mu je već treća nominacija („Call Me by Your Name“, **Luka Gvadanjino**, 2017; „A Complete Unknown“, **Džejms Mangold**, 2024); jasno je Američka akademija pokazala da ga voli, prati i cijeni njegov rad. Da li je, pak, previše mlad za prvog Oskara? Hoće li ga „odmah“ nagraditi ili će ga tjerati da još „evoluiru“? I mučiti ga baš kao Dikaprija koji je morao da briljira i pomjera granice decenijama ne bi li napokon

Teško ignorisati udarničku kampanju Timotija Šalamea za „Marty Supreme“

ulovio priznanje za „Revenant“ (**Alejandro Gonzales Injaritu**, 2016)?

Od Šalameovog talenta veća je samo njegova ambicija – nema tog intervjua u kojem ne stavlja do znanja da je namjerio da postane jedan od najvećih u istoriji kinematografije. Stoga, osvojio sada priznanje ili ne, nastaviće taj da reda fino probrane uloge – i to je mnogo bitnije od bilo koje nagrade.

LIRSKI SPEKTAKL

Šalame je favorit po prognoza-ma, ali iznenađenja su moguća, naročito kada u obzir uzmemo to da mu je jedan od konkurenata Itan Hok. Vjerovali ili ne, ovo

mu je prva nominacija za glavnu mušku ulogu, iako je ispisao dobar komad filmske istorije, i to većinom sa „Blue Moon“ režiserom **Ričardom Linklejerom**. Dvije nominacije za sjajnu priču o tekstopiscu **Lorencu Hartu** nijesu se uopšte očekivale, a jasno je koliko ljubav i uvažavanje Hok i Linklejer uživaju u filmskoj zajednici. Može li to pogurati tako „malu“, raspričanu dramu kakva je „Blue Moon“? Možda ne, ali baš bismo voljeli to da vidimo.

Konkurencija je jaka i žanrovski vrlo raznovrsna, pa ipak – Hok je uspio da pomjeri čak i svoje granice posežući duboko u kontradiktornu dušu velikog

„Sinners“ favorit za prvi zlatni kip za kasting

U noći između 15. i 16. marta po našem vremenu u Dolbi teatru biće uručen i zlatni kip za kasting. U tek uvedenoj 24. kategoriji u trci su: **Fransin Maj-sler** („Sinners“), **Kasandra Kulukundis** („One Battle After Another“), **Gabrijel Domingez** („The Secret Agent“), **Dženifer Venditi** („Marty Supreme“) i **Nina Gold** („Hamnet“). Sudeći prema prognozama kritičara, ali i oskarovskim kladionicima na kojima trenutno ima više od 81 odsto šanse – prvog Oskara za najbolji kasting odnijet će Kuglerov „Sinners“.

Glumačkih postignuća bilo je toliko 2025. godine, da je teško oteti se utisku da su mnogi zaobiđeni za nominaciju. I na samom spisku kandidata lako je uočiti neka kom-

promisna rješenja – recimo, čak četiri zasebne glumačke nominacije za „Sentimental Value“ koji je ipak nepravredno izvisio u kategoriji kastinga. Umjesto Trirovog filma, mnogo očekivanijeg na ovom spisku, predložen je brazilski „The Secret Agent“ koji je, pritom, Vagnera Moru gurnuo u trku za najbolju glavnu mušku ulogu. I po tome se otprilike može zaključiti da će „Sentimental Value“ uzeti kip za najbolji međunarodni film, a Mora možda (ali baš možda) napraviti problem Timotiju Šalameu. Konkurencija mu je svakako prejak; „The Secret Agent“ ima najmanje šanse da osvoji priznanje za kasting.

Indikativna stvar u vezi sa šansama koje ima „Hamnet“ jeste izo-

stanak nominacije za **Pola Meskala** u kategoriji glavnog glumca. I tu je konkurencija bila prejak, ali opet bismo na listi prije njega radije vidjeli **Džuela Edžertona** u najboljoj ulozi karijere u Bentlijevoj divnoj meditaciji „Train Dreams“. Ili jednog i jedinog **Džesija Plemonsa**, savršeno sposobnog da humanizuje tragičnog incele u Lantimosovom trileru zavjere „Bugonia“, pa i – nevjerovali ili da – **Dvejna „The Rock“ Džonsona**, skoro neprepoznatljivog u Safdijevoj sportskoj drami „The Smashing Machine“.

S obzirom na to da „One Battle After Another“ ima mnogo više zvjezdanih „teškaša“, lako je smetnuti s uma činjenicu da je i „Marty Supreme“ film čija je kasting direk-

torica uspjela da pronađe fantastične glumce – s ulice. Kod Safdija, kao i kod Andersona, imamo gomilu sporednih igrača koji su iznijeli sjajne minijature, a gluma im uopšte nije primarni posao. Više pažnje ipak je pokupio „zvjezdani sunder“ sa Dikaprijom, Del Torom, Penom i Tejlor, obezbijedivši filmu „One Battle After Another“ čak četiri mjesta u zasebnim glumačkim kategorijama. Nažalost, to i smanjuje mogućnost pobjede Kasandre Kulukundis, posebno ako uzmemo u obzir činjenicu da se nagrade posljednjih godina „ravnomjerno raspoređuju“, te da je Tejlor favoritkinja za sporednu glumicu, a Anderson za tri glavna priznanja – za best picture, režiju i adaptirani scenario.

Stelan Skarsgård već osvojio Globus za bravurozni portret oca u „Sentimental Value“

umjetnika, te dijeleći sa nama i Linklejerom još jednu divnu fascinaciju. Ne mora sve biti epski, može nešto i da bude lirski spektakl. Zato naš glas ide za Hoka i „Blue Moon“.

A Leo, Vagner, dupli Majkl B. Džordan – što ćemo s njima? Pa, teško da će članovi Akademije nagraditi Dikaprija „samo“ za još jedno bravurozno-kontrolisano šetanje između žanrova. Filmska javnost obožava i Moru; osvoje je Zlatni globus; nema toga ko je protiv **Trampa** a ko ne bi želio da vidi Brazilca kako ulazi u istoriju filma u srcu ICE „demokratije“... Ipak, pitanje je da li „The Secret Agent“ zaista može da iskoristi

momentum do kraja. Gledamo to stalno, a vidjeli smo i nedavno koliko je američka javnost podijeljena i kakva mašinerija njome vlada. Pokazao nam je to ponosni Portorikanac **Bad Bunny** onim fenomenalnim, beskompromisnim „Super-bowl“ spektaklom koji je, opet, svako tumačio kako je htio... Za Džordana, na koncu, važi isto pitanje kao i za Šalamea. Fenomenalan je u roli braće blizanaca u „Sinners“, ali i previše mlad da bi dobio Oskara. Pritom, ovo mu je tek prva nominacija, a u igru ulazi sa horom – sjetimo se kako je prošle godine sa „The Substance“ **Korali Farže** prošla **Demi Mur**.

Sve to nas vraća nazad do „Sinners“ – istorijskog rekordera sa čak 16 nominacija. Ako je Anderson već „rezervisao“ tri-četiri statuete, to znači da Kuglerov vratolomni film mora da dobije u drugim kategorijama. Priznanje za originalni scenario mu ne gine, vjerovatno ni i za najbolju muzičku temu... A teško da ima boljeg načina da odate počast velikoj zajednici afroameričkih glumaca od priznanja za kasting. Ipak, kada stavimo po strani duplu „dozu“ Majkla B. Džordana, teško je oteti se utisku da se za koju godinu nećemo sjećati ostalih glumaca i njihovih likova. Neka su u zasebnim kategorijama nominovani i Delroj Lindo i Vumi Mosaku – ipak je „Sinners“ film čiji glumci bolje rade kao ansambl nego sami za sebe, što

se ne može reći i za „One Battle After Another“.

Andersonov film zaslužio je nagradu za kasting baš zbog toga što kolektiv radi kao sat, bez ijedne greške u koracima, a pritom isporučuje niz mini-studija karaktera među kojima je preteško odabrati favorita. I za deset, 20, 30 godina – vjerujemo da ćemo se svi sjećati Penovog urnebesnog Stivena Lokdžoa, Dikaprijevog bombaša zarobljenog u bademantilu Velikog Lebovskog, Tejanine furiozne Perfidiije Beverli Hils... I da će nam, naravno, jedan od omiljenih senseija ostati Benisio Del Toro. *No fear...* Jer sloboda – odsustvo je straha!

TREBA DA POBIJEDI:
One Battle After Another
POBIJEDIĆE: *Sinners*

Prije će biti da će Džordan morati još da se lakta, te da će njegova igra u „Sinners“ biti posmatrana kao dio kolektivnog postignuća.

PLANINE RIJEČI

Na koncu, scenario iz ženske imamo i u kategoriji sporedne muške uloge. Trenutni favorit je **Stelan Skarsgård** („Sentimental Value“), glumčina koja je odavno, s obje strane okeana, ostvarila dovoljno i za počasnog, a kamoli zasebnog Oskara. Malo ko može da tišinom i očima iskomunicira planine riječi kao on, a ovog puta dolazi sa filmom koji se tiče kinematografije i načina na koji nam preoblikuje psihu i stvarnost, što oduvijek fino prolazi kod Akademije.

Dakle, tema je na njegovoj strani; u pitanju je priznanje koje je trebalo da dođe odavno, te glumac čije šanse dodatno pojačavaju već osvojeni Globus i Evropski oskar. Jedino što Stelanu za sada ne ide u prilog jeste izostanak sa SAG liste nominovanih...

Benisio Del Toro i Šon Pen („One Battle After Another“) imaju briljantne role, ali i problem. Prvom je to minutaža (neko je, svaka mu čast, izbrojao da se pojavljuje samo 13 minuta i 11 sekundi na ekranu), drugom je rasistički lik, a obojici su to već osvojeni Oskari (Pen ih ima dva, za „Milk“ i „Mystic River“), te činjenica da igraju jedan protiv drugog u istoj kategoriji. Nagrada im nije ni potrebna, jer uloge kod Anderso-

na pamtiće se bile pozlaćene ili ne. Mada, Bafta – prvo priznanje koje je tokom cijele sezone nagrada osvojio Pen – možda bi trebalo da zabrine i uputi i na neko neočekivanje oskarovsko razrješenje.

Delroj Lindo nominovan je za „Sinners“ kojem smo već prognozirali kolektivno priznanje. Stoga, za 73-godišnjeg glumca vrijedi dodati samo da je davno zaslužio naklon Akademije, te da mu se ne moraju pokloniti ni sada kad su ga čak zaobišli za onu nezaboravnu bravuru u „Da 5 Bloods“ (**Spajk Li**, 2020). U suštini, **Džekob Elordi** („Frankenstein“) je jedini nominovani koji bi mogao da izgura Skarsgård. U prilog tome ide ona Critics' Choice nagrada, ali i veliki hajp koji je ispratio ne samo divnu gotsku bajku Giljerma Del Tora. Bogami, i ovaj koji se upravo nadvija nad „Wuthering Heights“ **Emerald Fenel** u kojem Elordi dijeli romansu sa **Margo Robi**. Filmska zajednica obožava Elordija; pitanje je samo da li će mu baš ove godine to pokazati ili će ga prvo pustiti da nastavi niz odlično probranih uloga. Što se nas tiče, Skarsgård je neprikosnoven. Bez njega „Sentimental Value“ ne bi postao to što jeste – remek-djelo koje briše tanku liniju između filma i stvarnosti.

GLAVNA GLUMICA TREBA DA POBIJEDI:

Džesi Bakli

POBIJEDIĆE: *Džesi Bakli*

POTENCIJALNO IZNENAĐENJE:

Ne postoji

SPOREDNA GLUMICA TREBA DA POBIJEDI:

Tejana Tejlor

POBIJEDIĆE: *Tejana Tejlor*

POTENCIJALNO IZNENAĐENJE:

Ejmi Madigan

GLAVNI GLUMAC

TREBA DA POBIJEDI: *Itan Hok*

POBIJEDIĆE: *Timoti Šalame*

POTENCIJALNO IZNENAĐENJE:

Vagner Mora

SPOREDNI GLUMAC

TREBA DA POBIJEDI:

Stelan Skarsgård

POBIJEDIĆE: *Stelan Skarsgård*

POTENCIJALNO IZNENAĐENJE:

Džekob Elordi

SMALL PROPHETS

MANČESTER POSTAJE POPRIŠTE NEOBIČNE PRIČE O OBIČNIM

Piše:

Davor PAVLOVIĆ

SKRIVENO BLA MAGIJSKOG REA

Ko o čemu, mi opet o Britancima. Tužite nas, ali do njih je a ne do nas: iz njihove TV kuhinje stigao nam je još jedan dragulj vrijedan apsolutne pažnje. U pitanju je BBC serija „Small Prophets“ **Mekenzija Kruka**, glumca i TV kreatora najpoznatijeg po ulozi Verana u epu „Britannia“ i Orela u „Game of Thrones“, ali i radu na sjajnim britanskim komedijama poput „Shameless“ koja ga je lansirala na televiziji i „Detectorist“ koju je napisao, režirao i odglumio sa velikim **Tobijem Džonsom**.

U novom autorskom projektu, Kruk se možda bavi običnim ljudima, ali njihovu priču čini vrlo neobičnom. Glavni junaci i njihova svakodnevnica u „Small Prophets“ pulsiraju od dostojanstva i ljepote života, opirući se žanrovskim očekivanjima. Iako se radnja odvija u zabačenom dijelu industrijskog Mančestera - sve puca od života.

Prvenstveno zahvaljujući vibrantnim likovima, ali i magijskom realizmom i malim čudima kojima Kruk posipa sivi grad u kojem su se učaurili njegovi mali otuđenici.

MALI HOMUNKULI

Glavni junak priče je Majkl Slip (**Pirs Kvigli**) koji živi kao samotnjak već sedam godina, od kada mu je djevojka Klea misteriozno nestala na Božić. Izlazi iz kuće samo kako bi otišao na posao u trgovinu poput „Kipsa“ ili „Oko-

Ovaj sjajni miks drame, komedije i fantastije s laganim tempom i hirovitim dijalozima donosi dirljivu priču o usamljenom čovjeku koji se buni protiv modernosti dok se bori s tugom, gubitkom i odgovornostima starenja

va“, gdje ima malo interakcija s kolegama, uključujući i mladu Kejsi (**Loren Patel**), s kojom dijeli manjak radne motivacije. Majkl zapravo veći dio radnog vremena troši ubjeđujući kupce

da pođu negdje drugo ili kako bi posjetio oca Brajana (**Majkl Palin**) u domu za stare.

Njegov tata polako počinje da gubi razum i postaje opsjednut stvarima poput oglasa za na-

Odveć je lako navijati za Majkla (Pirs Kvigli) i Kejsi (Loren Patel)

LJUDIMA U ISTINSKOJ BBC POSLASTICI

GO LIZMA

gradne igre u časopisima. Ipak, Majkl ga sluša bez pogovora nakon što ga posavjetuje da pronađe dnevnik koji je vodio dok je bio u Egiptu. Tu je pisao o „Malim prorocima“ ili „homunkulima“, čudnim magijskim stvorenjima koja imaju moć da vide budućnost. Brajan savjetuje sina da pažljivo slijedi uputstva kako bi ih prizvao i upitao hoće li se najveća ljubav njegovog života ikada vratiti.

S druge strane, Majkl već ima mnogo zemaljskih problema. Jedan od njih je Klein brat Roj (**Pol Kaje**) koji nema centa, pa želi da mu sestru konačno proglase mrtvom kako bi došao do njene kuće u kojoj Majkl i dalje živi. Tu su i znatiželjne komšije Klajv i Bev (**Džon Pointing i Sofi Vilan**) koji bi mogli da postanu problem, kao i jedna knjiga koja bi mogla da promijeni sve...

GLASNI SMIJEH

„Small Prophets“ privlači na prvu loptu i postaje gostoljubiva bez napora. Kruk polako gradi gorko-slatku dramediju zasnovanu na ekscentričnim likovima, ili barem onim sa ruba društva i njegovih normi. Njegovi junaci u tom smislu djelimično podsjećaju na „Somebody, Somewhere“, gdje je sve snimljeno s dobrom dozom humane nježnosti, pa je lako poistovjetiti se s likovima i zavoljeti ih uprkos manama.

Krukova serija nije klasična drama niti komedija, već vrsta humoristične priče u koju samo želite da se ušušate i da nikad ne izađete iz nje. Kroz šest epizoda ređa tužne i gorko-slatke trenutke, ali i one gdje se smijete naglas iz srca. Humor je osvježavajući zato što nije za-

snovan na specijalnim i spektakularnim situacijama, već je oslonjen na pomalo apsurdne i svakodnevne stvari.

Na kraju, potraga za istinom dobija malo mračniju dimenziju, sa „homunkulima“ koji seriji donose magični realizam. Polako postaju više od predmeta znatiželje zbog toga što njihova sposobnost da iznesu činjenice bez filtriranja postavlja pitanje cijene koja se mora platiti. Onima koji očekuju pesimističnu komediju takav izbor može se učiniti iznenađujućim, ali sve je to dio šarma i u potpuno je u skladu s porukom serije. Potraga za istinom nije neutralan čin, otkrića imaju posljedice... Mirno rješenje se i ne nazire, ali to je u redu – jer dobićemo drugu sezonu.

DUBOKA TUGA

„Small Prophets“ je neobičan miks dramedije i fantazije s laganim tempom i hirovitim dijalozima, ali i dirljiva priča o usamljenom čovjeku koji se bori s tugom, gubitkom i odgovornostima starenja. Krukova sposobnost da održi zanimanje za priču primjer je narativne strukture koja uspijeva da okruži glavnu radnju atraktivnim skriptom i likovima, koji omogućavaju da se otkriju nepoznate stvari.

Scenario je naizgled jednostavan; životi glavnih likova divno su prikazani, a humor spontano proizlazi iz njihovih postupaka – bez ikakvog napora s bilo čije strane, kao kod velikih britanskih i američkih dramatičara **Harolda Pintera** ili **Dejvida Mameta**. Ipak, Krukovo najveće majstorstvo ogleda se u oda-

Kreator Mekenzi Kruk u urnebesnoj roli Majklovog menadžera

Demencija dodaje novi sloj Brajanovom (Majkl Palin) liku

biru glumaca i cijelog ansambla engleskih ekscentrika.

Majkl nosi duboku tugu u sebi, ali Pirs Kvigli pruža mu lakoću koja omekšava njegovu žalost i ljutnju tako da se nikada ne pretvore u cinizam ili gorčinu. Zapravo, gubitak je glavnog lika učinio ravnodušnim prema jadima svakodnevnog života. Do te mjere, da Majkl može da zanemari podrugljive povike okoline i konstantno osuđivanje na poslu ili u komšiluku.

Upravo iz tog stava izvire ogroman dio komedije, gdje ravnodušnost pretvara svakodnevno u smiješno, te često razbiješni one oko Majkla. Njegove geste na poslu su urnebesne, a njegovi podvizi gotovo herojski. Scena u kojoj posluhuje ženu koja želi „kućicu za sise“ ostaje dugo u pamćenju. Uprkos svemu, Majkl je lik za kojeg ćete najviše navijati.

PLATONSKA VEZA

Brajan, kojeg glumi Majkl Palin, dodaje seriji još jednu dimenziju. Doživljavajući prve simptome demencije, oscilira između djelimične lucidnosti i zbunjenosti, pa bolest utiče na dinamiku, mijenja razgovore i destabilizuje njegov odnos sa sinom.

Među ostalim sporednim likovima, Kejsi zauzima posebno mjesto. Mlađa kolegica, pažljiva ali ne i nametljiva, prati Majkla u njegovim eksperimentima, dok veza sve vrijeme ostaje ciljano platonska. Ova odsutnost romantičnih uloga mijenja često uobičajenu dinamiku u savremenim serijama. U „Small Prophets“ intimnost se gradi na slušanju i solidarnosti, a ne na zavođenju.

Grad takođe igra važnu ulogu u seriji. Sivi tonovi, bezlični stambeni kompleksi, savršeno podišani travnjaci u suprotnosti su sa samom idejom proročanstva. Trgovina predstavlja još jedan aspekt ove normalnosti sa krutom hijerarhijom i prisilnim osmijesima. Najveći izvor smijeha tu je Gordon, menadžer kojeg glumi kreator Kruk i koja predstavlja svakodnevnu birokratiju, više vezanu za procedure nego za ljude. Možete samo da zamislite kako ga Majklova i Kejsina nonšalantnost izluđuju...

Spoj svakodnevnog života i magijskog realizma možda ne odgovara svakom ukusu, ali teško je povjerovati da bi iko mogao da ostane ravnodušan na „Small Prophets“. Ova nevjerojatna serija je sjajna, topla i smiješna priča o malim čudima od ljudi i o tome kako je svako ko tvrdi da je potpuno normalan zapravo najčudniji od svih.

Najsvježiji vrhunski proizvod iz britanske kuhinje i njegova totalno originalna natprirodna priča nameću se kao obavezno TV štivo. Ako tražite blago za gledanje koje je kratko, gorko-slatko i duhovito, našli ste ga. Vaše je samo da se zavalite i uživajte u „Small Prophets“.

Piše:
Stojan STAMENIĆ

MODERN TIMES

DEVET DECENIJA OD ČAPLINOVOG

PULS I PLES RAD

Kada se Džoker ušunja u bioskop da malo zaboravi na svijet i sebe, na kino-programu je „Modern Times“ (1936) Čarlija Čaplina.

U filmu „Joker“ (2019) Toda Filipsa, Hoakin Finiks razvlači onaj osmijeh i grabi niz ulice Gotama uz „Smile“ Džimija Durantea. Pjesmu je pedesetih proslavio tužni i tragični džez velikan, pijanista Net King Kol... Odnosno, on je pružio stihove muzici koju je dvije decenije ranije komponovao Čaplin. Za onaj isti „Modern Times“.

GANDIJEV GOVOR

Dok je predstavljao „City Lights“ (1931) diljem Evrope, Čaplin se u Londonu sa Mahatmom Gandijem sreo. Dva različita svijeta - i jedna slična briga za radničku sirotinju.

Jedina stvar koja Čarliju u Gandijevim govorima nikako nije bila jasna, bilo je protivljenje modernoj tehnologiji. Dobio je, otprilike, odgovor - da su mašine u krajnjoj liniji samo u službi profita, ničijoj više. I da će vremenom ljude samo i sve više ostavljati bez posla i uništavati im živote, i porodice, i...

„Modern Times“ je Čaplinov oproštaj od njegove Male skitnice; suštinski, igrao je sličan karakter kasnije i u slavnoj satiri „The Great Dictator“ (1940), ali nije to bio isti lik.

Na početku filma zatičemo ga na fabričkoj liniji - umornog, fizički i mentalno iscijeđenog, sluđenog od istog zamornog posla. Ta mašina dovešće ga na ivicu nervnog sloma, fizički povrijediti - i lansirati u bolnicu.

Nakon što izađe, na jednom protestu pogrešno će ga targetirati kao komunistu - i to će mu biti tek prvi od četiri odlaska iza rešetaka u filmu! Radnička avantura tek počinje.

Kakva scena: tip koji je potpuno slučajno i smotano ušmrkao kokain u zatvoru, naravno, ta Čaplinova Skitnica - u onom delirijumu „na buljuke“ poslaže neke odbjegle robijaše... I napredac postaje heroj. Ojađen od fabričkog posla i nepravdi koje je trpio - bezuspješno pokušava da ubijedi zatvorske šefove da ga na robiji ostave, jer tu je naj sretniji!

Svakodnevno rvanje sa samoćom i istim zamornim poslom

Potom spašava siroticu Elen (divna Polet Godard), u bjekstvu od policije zbog ukradenog hljeba - i umjesto nje pokušava

da završi u zatvoru. Ponovo, o ironiju, neuspješno! A nakon što mu jednom uspije i zajedno se nađu u „marici“, razrađuju plan

bjekstva. Njih dvoje, gladnih stomaka i još gladnijih očiju. Treći put završiće u zatvoru kad ga neke uvrijeđene mušte-

Kraj koji ipak miriše na nadu u vjeru u radosnu budućnost

OPROŠTAJA SA NIJEMIM FILMOM I MALOM SKITNICOM

NIČKE SIROTIINJE

Plakat filma u kojem je publika prvi put čula Čarlijev glas

rije zateknu usnulog na kasi prodavnice u radničkom odijelu, pa četvrti put ponovo slučajno, opet tokom radničkog protesta...

FRENETIČAN ŽIVOT

„Modern Times“ je film čaplinovskog optimizma u kojem je i mnogo autoironije. Kada još jednom budu bježali od policije, Elen će mu reći da su im sve nade i trud uzaludni. On će je, ipak, jedne blistave zore ubijediti da je pred njima neka budućnost koju ne mogu ni zamisliti, ali da je sigurno radosna i puna nade. Makar na tren, makar tu u bioskopu, makar na kraju filma...

I da, sredinom tridesetih Čaplin je bio spreman da „Modern Times“ postane njegov prvi „talkie“, tj. film sa zvučnim dijalogom. Ona da je naprečac odustao, uvjeren da bi se sav karakter Male skitnice izgubio onda kada bi pred kamerom prvi put progovorio.

Širina Čaplinove vizije nazire se mnogo bolje sada, sa 90 godina distance. Vjerujte, ovaj film bolje komunicira sa problemima i svakodnevicom čovjeka 21. vijeka - nego decenije i vijeka u kojem je nastao

Bilo je tu i nostalgije; film je snimljen ne sa standardna 24, nego sa 18 frejmova u sekundi, kao u eri nijemog filma. I to je, kada bi se film „preveo“ i puštao sa 24 slike u sekundi - pružalo cijeloj akciji i radničkoj vrtutmi sa policijom mnogo frenetičnosti. „Modern Times“ tako vrca, pulsira od života.

Sve je to, naravno, ciljano rađeno - Čaplin je želio da oproštaj od Male skitnice bude i njegova posveta filmskoj eri koja ga je proslavila. Zbog toga je i tako smjelo odlučio da u „Modern Times“ ubaci onu scenu sa kokainom, što mu je realno prijetilo potpu-

nom zabranom prikazivanja, jer je u Americi tada važio zakon da na filmu ne smije biti scena konzumiranja droge. Srećom, cenzori tu nijesu vidjeli ništa sporno.

IDEOLOŠKI SLOJ

Nego, iako nije „talkie“, „Modern Times“ ipak jeste prvi film u kojem je publika, u februaru 1936. godine, čula Čaplinov glas. Njegova Mala skitnica tu se možda ne raspravlja, nema dijaloga - ali zato pjeva. Jednu njegovu, sasvim otkaćenu i šatrovačku verziju „Je cherche apres Titine“ **Lea Daniderfa** - ali sa mmlanjem nekih nabacanih rije-

či na engleskom i italijanskom. Čaplin je to kasnije nazivao „The Nonsense Song“. Nešto kao himna apsurdna od radničkog života.

Sve to, naravno, sjajno funkcionije kada je avantura Male skitnice urnebesno smiješna, kada je geg naših života... Ali je i vrlo smjelo - jer je to prvi otvoreno političan Čaplinov film! I taj portret industrijskog društva žestoko je odjeknuo; toliko da je, recimo, u zvaničnom programu Liberalne partije u Britaniji, partijski šef preporučio svakom mladom liberalu da ga pogleda. „To je komad prvoklasne propagande i ideologije, koja je u potpunosti naša“.

A u nacističkoj Njemačkoj? Naravno, ministar propagande **Jozef Gebels** „Modern Times“ naprečac je zabranio. Uz objašnjenje da je Čaplinov film - „gola promocija komunizma“.

Pa ipak, postoji u „Modern Times“ nešto mnogo veće od tadašnje ili bilo koje ideologije. I bilo bi potpuno promašeno svoditi ovu ili bilo koju filmsku umjetnost na takve etikete.

SPOKOJAN OSMIJEH

Ta širina i razmjere jedne vizije naziru se bolje sada, sa devet decenija distance... Jer „Modern Times“ čak bolje komunicira sa problemima i svakodnevicom čovjeka 21. vijeka, nego decenije i vijeka u kojem je nastao!

Ne vjerujete? Pa, samo pogledajte te teme koje se Male skitnice tiču i koje su mu životna muka. Na primjer, svakodnevno rvanje s otuđenjem i samoćom. I skoro očajnički pokušaj, drhtaj i impuls, ne čak za konekcijom... Nego da se sačuva zera istinski ljudskog u sebi. Da se odigra mimo sopstvenog dupeta - baš za nekog drugog i bliskog, bez agende i lične koristi.

Kada se u jednom filmu tako radi i tako pleše, pa bilo to bjekstvo od policije, iz zatvora, pa u zatvor, pa opet iz zatvora... Onda toj Maloj skitnici stvarno i nijesu potrebne riječi. I to i jeste najdivniji oproštaj od nijemog filma. E, samo je taj i takav film mogao biti interesantan onom Finiksovom Džokeru, da bi se ušunjao na jednu bogatunsku projekciju... I tu, pred onom Čaplinovom Malom skitnicom, razvukao spokojan osmijeh. ■

FORBIDDEN PLANET

JUBILEJ SAJ-FAJ AKCIJE KOJA JE REDEFINISALA ŽANR NA

GALAKTIČKI OBRAČUN SA ŠEKSPIROM

imdb.com

Naravno da je ovo najdraži film „Game of Thrones“ pisca Džordža R. R. Martina. Morala je to biti baš ova međuzvezdana priča u kojoj su najveće kosmičke opasnosti - skrivene ljudske želje. I ništa više

Piše:
Stojan STAMENIĆ

Najdraži film **Džordža R. R. Martina** je „Forbidden Planet“ (1956) **Freda Vilkoša**. Eno ga dokaz u domu „Game of Thrones“ pisca; *corpus delicti* - replika, maketa robota Robija u punoj, nadljudskoj veličini. Bio je to prvi filmski robot koji je imao ličnost i bio nešto više od mehaničke konzerve na nogama. Prvi robot - i prva velika avantura „Forbidden Planet“, premijerno prikazan 3. marta 1946, bio je i prvi filmski iskorak na svemirskom brodu bržim od svjetlosti, sa sve ljudskom posadom, negdje daleko van Sunčevog sistema.

DETEKTIVSKA MISIJA

Sve te silne „Star Trek“ sezone, „Farscape“, „Battlestar Galactica“... Sve je krenulo odatle: 23. je vijek, a posada međuzvezdane krstarice „C-57D“ zaputila se ka planeti Altair IV. To je naša „Zabranjena planeta“, a tamo čeka opasnost veća od bilo koje u znanim galaksijama. Ako imate barem malo damara za astronomiju, sigurno ste čuli za Altair. U sazvežđu Akila ona

Poster SF bisera kojem dugujemo „Star Trek“, „Farscape“ i „Battlestar Galactica“

AUČNE FANTASTIKE

je najsajjnija zvijezda. I 12. najbliž stavlja na noćnom nebu. Nalazi se nekih 16,7 svjetlosnih godina od Sunca; nadete je na nebu i znate da je to što vidite njena slika koja je, do nas na Zemlji, skoro 17 godina putovala.

E pa, tamo i u taj svijet zaputila je posada „C-57D“. Misija joj je spasi lačka i skoro detektivska: da utv rdi šta se dogodilo sa svemirskim brodom „Beleroфон“ koji je tamo 20 godina ranije krenuo. Od tada mu nema ni traga ni glasa.

„Forbidden Planet“ je i prvi film čija se radnja dešava negdje mnogo, mnogo daleko od Zemlje i Sunčevog sistema. Kakva priča: kapetana Džona Adamsa (glumi ga **Lesli Nilsen** od svih ljudi, dakle, buduć kralj komedije!) i njegovu ekipu tamo, na planeti Altair IV, čeka doktor Edvard Morbius... Uz kćerku Altairu, jedini je preživjeli sa posade „Beleroфона“.

Doktora Morbijusa glumi niko drugi nego **Volter Pidžon**; prototip „kršnog, ali i mudrog i pametnog“ u zlatnom dobu Holivuda. Za kćerku je zadužena **Ana Frensis** – „Forbidden Planet“ učinio ju je velikom zvijezdom i to je ostala najveća rola njene karijere.

NEVIDLJIVA SILA

Čak i filmske priče u dalekim čoskovima kosmosa mogu da se oslone na **Vilijama Šekspira**. „Buru“ je pet godina pred smrt pisao; jedna je od posljednjih njegovih drama na kojoj je radio isključivo sam. Naravno, ne postoji kod Šekspira bilo kakav svemirski, već je to samo običan brod u buri. Oluja koja jednu posadu nosi ka udaljenom ostrvu. A tamo vlada Prospero, sa dvoje sluga i kćerkom Mirandom... Šta će se sve tu desiti: izdaja, magija, osveta, opet magija, pa praštanje. Sve do momenta kada se Prospero sam svoje magije odrekne.

Vjekovima se piše i razglaba o tome da li se to Šekspir - tim Prosperovim svjesnim oprastanjem od magije - i sam od umjetnosti i drame rastajao. Takvo je čudo „Bura“; dovoljno da prije 70 godina inspiriše prvo čudo od filma naučne fantastike. I prvo filmsko međuzvezdano putovanje. Na koje se čovjek, naravno, uputi ne bi li naučio nešto važno o kosmosu... Da bi, usput, naučio nešto još bitnije - istinu o sebi.

Tamo, na planeti Altair IV, dešava se neko čudo od magije i zle kobi. Doktor Morbius fino upozori kapetana Adamsa i članove njegove ekspedicije, da im boravak na planeti nije bezbjedan i da ne smiju da slijeću. Oni to svakako učine, pa im Morbius govori kako su članovi njegove posade, jedan po jedan, ubijani. Krivac? Nekakva nevidljiva planetarna sila. Neko čudo na koje su samo on i kćerka Altaira ostali imuni. Samo što, naravno, posada Adamsovog broda nije imuna - na Altairu i njenu ljepotu. Ni sam Adams. Prvo će je propisno izgrditi kada je uhvati kako se ljubaka sa jednim od njegovih pukovnika. Pa će joj, tamo na dalekoj planeti, prebaciti i to što se, zamislite, malo neprikladno obukla!

USLUŽNI ROBOT

Strašno je zabavan „Forbidden Planet“ u svemu tome. Uglavnom, jasno vam je da i sam kapetan Adams uleti u nekakvu romansu s Altairom. I tek tu kreće prava opasnost po njega i njegove.

Naravno, glavni vodič i pomoć na planeti Altair IV jeste Morbijusov robot Robi. Jedno čudo od uslužnosti i pameti, pa još i jedan karakter koji ćete sasvim lako zavoljeti. Blizu je desetine filmskog budžeta Freda Vilkoksa otišlo samo na konstrukciju tog robota - ako računamo po modernim kursovima, koštao ih je više od milion dolara.

Malo je reći da je „Forbidden Planet“ bioskopskom zaradom vratio sav ulog. Jer, vidite, kada imate takvu zvezdanu avanturu, kada imate i klicu šekspirovske drame u svemu tome - onda taj i takav film mora da uspije. A Morbius će kapetanu Adamsu svoja otkrića na planeti polako otkrivati, recimo, da je na njoj prije 200.000 godina živjela vanzemaljska rasa Krel, koja je za samo jednu noć nestala. Da je pronašao njihov uređaj koji dvostruko pojačava ljudski intelekt, da ga je na sebi koristio... I da se duboko ispod površine planete nalazi velika mašina, koju pokreće više od 9.000 termonuklearnih reaktora.

„Zemlja još nije spremna da prihvati ovakvu moć“ - upozorava Morbius. Adams tek kasnije zaista shvata o čemu se tu stvarno radi.

Robi, čudo od robotske pameti koje je vrlo lako zavoljeti

Svemirska opera puna čudovišta iz podsvijesti

Tada na njegovom brodu počinje da se pojavljuje mistična, jedva vidljiva figura. Da ubija članove posade, jednog po jednog. Da lagano remeti sve komunikacione kanale, da probija zidove i zaštitna polja sile međuzvezdanog broda... Čudovište kakvo se, prosto, objasniti ne može. Prije nego što jedan od članova posade, na samrti Adamsu ne prošapuće, kakva je to najstrašnija opasnost. „Čudovišta iz podsvijesti“.

FROJDOVA LEKCIJA

Zamislite, u tom trenutku taj film satkan od međuzvezdanog putovanja i Šekspirove drame - postaje i frojdovska studija karaktera! I odnosa oca i kćerke, koji može biti vrlo opasan čak i za viteške svemirske putnike budućnosti.

Tu negdje skriva se i istina o tome šta je to prije 200.000 godina uništilo vanzemaljsku rasu Krel: mašina koja može da stvori sve, ali apsolutno sve što zamisle. Ali nijesu računali da ta i takva tehnologija može da radi i u snovima i da ostvaruje sve želje iz podsvijesti. Čak i one kojih se plašimo, za koje nemamo petlje da priznamo da uopšte postoje.

Kontate li sada zbog čega je ovo najdraži film „Game of Thrones“ pisca? Morala je to da bude baš ta priča u kojoj su najveće kosmičke opasnosti - samo skrivene ljudske želje. I ništa više...

Pa, negdje prije kraja filma, doktor Morbius konačno bude spreman da se, kao onaj Prospero, odrekne stečene moći i magije svojih želja... A kapetan Adams s ostatkom posade i djevojkom Altairom - aktivira sistem za uništenje planete. I naravno, nanos pobjegne sa nje.

„Naša će rasa tek za milion godina biti spremna i sposobna da načini ovo što su Krel i učinili“, uvjerava i rasplašuje on onu Altairu. A filmska publika, tih pedesetih godina prošlog vijeka - usred svih nuklearnih opasnosti i nepovjerenja Hladnog rata - zna da joj je sve to mnogo bliže koži od bilo koje kosmičke daljine.

To je „Forbidden Planet“ - putovanje do kraja kosmosa, samo da bismo otkrili šta smo to od sebe sakrili i sebi zabranili. Priča u kojoj prva filmska zvezdana misija dobije pokriće stvarnog saznanja... Dostoјna Šekspirove „Bure“. Kamo sreće da sedam decenija kasnije imamo više ovakve naučne fantastike. ■

NADREALIZAM VRLO OSOBENOG, A IPAK NEDOVOLJNO CIJENJENOG CRNOG

MITKOVO BUĐENJE KOS

Piše:
Stojan STAMENIĆ

Slika se zove „Izgubljeni“; na njoj jedna brodska olupina klizi nazad kroz noć, pravo u prošlost. Ispod pohabanih i trulih jedara jarbol je nalik rukama skupljenim u molitvu. Sa vrha ptica, crvena sova - izaziva, doziva i sluti, a neko postideno olistalo granje pod jedrom sanja neku davnu zoru.

Ko tu, na slici **Mirka Mitka Bulajića**, sada ne uhvati sjenke i obrise, na primjer, televizijske igre gluvih telefona sa bjeguncima četvrtkom veče - taj i ne shvata kako snovi naših slikara grabe kroz udaljene i buduće decenije. I ne zna ništa o trajnoj vrijednosti.

Nego, zamislite tog Mitka, crnogorskog slikara u čijim djelima prepoznaju odjeke evropskih nadrealista i sjevernjačkih ek-

Na predivnoj „Fantaziji“, kraj obale gori neobična svjetionička luča, nad kojom bdiye sredozemna medvjedica - jedna od najugroženijih i u našem i u svim morima

spressionista... I renesansnih genija **Brojgela** i **Boša**! Prije svega u onom ikonografskom uticaju djela.

Nikola Vujošević, podgorički slikar upamćen po Platijama, govorio je kako je Mitko, izvjesno, u snu slikao. I još više, da je slikajući sanjao. Pa bi na tim platnima izvršile neke opsjene, ali i Mitkova dobrota i spokoj. Kao mirno očekivanje sreće i zadovoljstva. Izvjesnost, da će ipak stići - uprkos svim onim onim „Izgubljenim“. Kada umjetnik to pronade, onda iz djela zna da zasija sva njegova izražajnost. Lirika jedne ličnosti. A Mitko, cetinjsko i predratno dijete, bio je učenik naših najvećih. Profesori su mu bili i **Lubarda** i **Milunović** i **Stanić** i **Vuško-**

vić...! To je taj legat one predivne Škole likovnih umjetnosti u Herceg Novom koja sada, sa više od sedam decenija vremenske distance, djeluje kao neko mjesto magičnog realizma. Sastajalište alhemičara.

Nego, Bulajić. Šezdesetih godina stekao je i diplomu nikšićke Više pedagoške; već početkom pedesetih bio član Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore. U tom periodu je i životni put i autorstvo vezao za Novi, pa i sam nastavio jednu vrijednosnu vertikalnu: kao predavač u gimnaziji, pa u Srednjoj umjetničkoj... I kao scenograf jednog amaterskog pozorišta.

Tako utemeljen u bokeljskim pejzažima... Da tu nađete neku

geometriju i Perasta i Škvera i Rosa. Neki sasvim intimni i još više urbani čoškovi - svijet orijentisan ka moru, rascvjetalog života. Tako slično kao kod **Stanića** - često i na istim lokacijama na Škveru.

E, odatle, recimo, na „Jedriličama“ (1957) otvarali bi se horizonti, zalivski putevi i široki drumovi ka nečemu potpuno nadrealnom. Ka fantastici, koja je utemeljena i u predanju i u snu svog podneblja - i na nečemu što jedino može biti budućnost. Koja će nam se tek otkrivati, koje ćemo se naprećac sjetiti poput odjeka pred jutro već zaboravljenog sna.

Takav slikar mogao je i morao sebe predavati životu i svakodnevici svog podneblja. Lakoći življenja. Pa je Mitko Bulajić bio i strastven ribar, i majstor bućanja - i sve ono što nama „kontinentalcima“, malo udaljenim od Boke, djeluje kao fantazma. A slikar je to nosio sa potpunom lakoćom i tihom skromnošću. I pružajući sebe drugima, naravno.

Zbog toga ne čude riječi njegovih učenika poput **Miša Brajovića**, koji pamte i osmijeh i manire i onu vrstu jednostavne, ogoljene dobroćudnosti - koja sve oko sebe oslobađa. Da se osjete komotnim; da se iskažu i kao autori i kao ljudi. E, to je pedagog - i to je ta vertikala vrijednosti one slavne hercegnovske škole.

Na Mitkovom „Buđenju kosmosa“ (1970) hvataju se slutnje i pruža jedno nebo koje pripada samo februaru i horizontima našeg odrastanja, a na predivnoj „Fantaziji“ - kraj obale gori sasvim neobična svjetionička luča. Nad njom bdiye jedna sredozemna medvjedica, od najugroženijih i u našem i u svim morima. Vijest da je viđena kraj obale vjerovatno ste čitali posljednjih mjeseci...

Sa te kamenite plaže, sa tirkizne linije njene mekote - moru se pruža ništa veće i ništa manje

Predivna „Fantazija“ Mirka Mitka Bulajića

ORSKOGLIČARENJE
SLIKARA

MOSA

od jednog broda od papira. Kao san, kao davno dato obećanje o avanturi i povratku kući. Sa sve malim sidrom, da se zna gdje zaista i do kraja pripada.

To obećanje iz „Fantazije“ Mitko Bulajić ispunio je svim svojim autorstvom i ostao mu dosljedan. U svakoj suptilnoj gradaciji modroplave. Tu bi pronašao, na kraju, onu svoju najdivniju vještinu - na slici hvatajući ono neuhvatljivo, mjesto gdje se more spaja i stapa sa nebom.

Slika „Izgubljeni“, sa barkom kojoj je suđeno da plovi bez cilja nesigurnim morima - nikad se nije ticala samog Mitka Bulajića. Već nas, ovdje i sjutra... Kojih se, ipak, u svim svojim buđenjima kosmosa, Mitko nikad nije i nikad ne bi odrekao.

* * *

Mitko Bulajić preminuo je krajem decembra 1980. u Beogradu. U posljednjim godinama života

„Buđenje kosmosa“

radio je i jedan divan vitraž sa **Batom Pravilovićem** - uz dva murala za Institut „dr Simo Milošević“ u Igalu.

Naravno, jasno vam je koliko to Crna Gora zna da cijeni ili pominje; ili koliko zna za cjelokupno Mitkovo stvaralaštvo. Za onu

„Prolaznost“ (1972) ili „Mačku na krovu“ (1977)...

Koliko je Crnogoraca uopšte vidjelo Bulajićevo „Drvo“ (1977)? Eno ga u Narodnom muzeju na Cetinju; tu jedno i od kore ogođeno i odvojeno stablo - izmiče sa kamena i stijena; vijuga oko-

mito i lomljeno - ali uvijek uvis, ka oblacima i nebu. I opet - sudar i stapanje dva plavetnila. I materija u svom svojem buđenju kosmosa, u svoj svojoj erotičnosti. Da odmah znate šta je Mitku značila Crna Gora, i mi ovdje, u svim vjekovima. ■

Znakoviti i opominjući „Izgubljeni“

„Drvo“

GORILLAZ

THE MOUNTAIN

Nevjerne Tome obično kažu da Gorillaz albumi djeluju previše nalik „antologijskoj seriji“ poput „Black Mirror“ - ono, svaka epizoda vodi svoju politiku, nova je priča. I zato ih vide tek kao skupove labavo uvezanih pjesama sa gomilom različitih muzičara.

Naravno, dvije glavne konekcije (Slovenci imaju sjajnu riječ *povezave*) ostaju genijalni muzički avanturista **Dejmon Albarn** iz benda Blur, čiji ćete glas čuti u svim pjesmama... I **Džeimi Hjulit**, sjajni animator i umjetnik kreativnog Gorillaz kosmosa. E pa, svjesni su oni da od sjajne ploče „Cracker Island“ (2023) nije bilo velikog koncepta, čvrstog rama za njihove albume - bez obzira na to što su uredno isporučivali hitove.

Pa eto, album „The Mountain“ ove zime nije samo koncept - to je cijeli ep satkan od duhovne potrage za sobom. Naravno, na nekoj planini. Recimo, na Himalajima.

Razlog je velik i važan: 2024. godine, u razmaku od deset dana, Dejmonu i Džeimiju su očevi preminuli. Albarnov tata Kit bio je posebno interesantan lik, kultna figura londonske art scene u vremenu kontrakulture i šezdesetih... Dakle, baš onda kada je rokenrol mladost otkrivala fascinaciju

indijskom kulturom i duhovnošću. Bio je mentor i inspiracija, između ostalih, **Malkolmu Maklarenu** i **Piteru Grinveju**. „Your legacy frightens me“, poručuje mu sin u „Orange County“. „You were never meant to be here“, nastavlja u „Sweet Prince“. Kit Albarn - himalajski velika figura Dejmonovog života.

Neka vas ne začudi to što ćete u gomili pjesama, među afričkim ili bliskoistočnim muzičarima, latino-reperima i svakakvim britanskim čudacima - čuti, recimo, i glas nekih preminulih zvijezda koje su ranije učestvovala u Gorillaz projektima. Recimo, soul ikonu **Bobi Vomaka** i strašnog holivudskog velikana **Denisa Hopera**! Njihovi nikad ranije korišćeni snimci koje je Dejmon sačuvao, idu glat uz sočni životni damar zvijezda modernosti - od **Džoa Talbota** iz Idles, preko argentinskog repera **Truena** i **Black Thought** repera iz The Roots, do **Anuške Šankar**.

Opet, na frenetičnoj ploči najbolji su momenti „odmaknuti“ od očekivane forme. Na primjer, „The Plastic Guru“ u Kraftwerk (!) maniru ili zarazna „The Happy Dictator“. Kakva fora o diktatorima u sjevernokorejskom maniru, koji nastavlja ju da vladaju i nakon što umru!

Iznad svega toga nadvija se radosno i epsko putovanje prihvatanja smrtnosti, i proslava života, novog rađanja, otkrivanja sebe. Sigurno knap onako kako je tata Kit za svog Dejmona želio...

S. S.

MUMFORD & SONS

PRIZEFIGHTER

Vrlo skup tim, u kojem su okupljeni „galaktikosi“ i sve i sja modernog folka i alternative, izlazi na teren - i bira opreznu, čak defanzivnu igru.

Tako je bend Mumford & Sons, londonska senzacija od folka, amerikanke i kantrija koja nekim čudom lagano osvaja Gremije u našem vremenu, odlučio da igra na šestom albumu „Prizefighter“. Da ziceraški pokupi lovoričke sopstvene slave, tj. sastava koji svira retro akustiku i u pjesmama otvara cijelu škrinju referenci, od antičke mitologije do lijepe književnosti... I koji, pri tome, lagano puni stadionske arene. Pa, nije teško shvatiti **Markusa Mamforda**, to dijete bogatuna iz Zapadnog Londona i mnogo promišljenog muzičara i autora - zašto je sa „Prizefighter“ išao na sigurno.

Uglavnom, to što se produkcije ovog puta latio **Aron Desner**, velika faca iz benda The National, samo je učinilo da poslovično jednostavne i svedene pjesme djeluju još „stadionskije“. E sad, kad smo kod „galaktikosa“... Na ploči gostuju ni manje ni više nego: **Hozier**, pa titanska figura alt-folka **Džastin Vernon** (Bon Iver), pa obožavani kantri baršun gitarskih elegija **Kris Stejplton**, pa **Grejsi Abrams**...

Opet, niko od njih ni na jednoj pjesmi ne iskorači i ne zasijeni **Markusa Mamforda** i njegov bend. Stiće se utisak da se

to činilo sa dozom tolikog opreza, da na kraju nije ostalo ni realnog pokrića za čak pjesmu koja će na bilo koji način odskočiti.

Autorstvo na autopilotu? Eh, da čujete samo o čemu Mamford pjeva... „Icarus“ je perfektan primjer. Em prvoloptaška igra na previše puta rabljen i u muzici ofucan grčki mit, em jeftina rima. „See through the smoke/ Just a card in play/ That you wrote my name on/ Breathing in the cold/ How could she throw me away/ At least wait 'til I have wings on.“

Opet, sasvim je jasno da je to pristojna, inspirisana i temeljna muzika; Markus je stilski znalac,

još s ovakvom ekipom... Pa ispada da je „Prizefighter“ ploča koja neće pretjerano cimnuti ni fanove ni zaslužiti nove, ali svakako hoće zadržati momentum za bend.

S. S.

amazon.com

O GRANICI IZMEĐU TIJELA I TEHNOLOGIJE

Audio-vizuelna izložba „Superradiance“, postavljena u srcu „Outernet“ zgrade u Londonu, višeslojno je iskustvo koje pomjera granice između tijela, tehnologije i planete. Instalacija, koja perfektno zatvara hladni londonski februar, satkana je od kombinacije videa, zvuka, filma i performansa na više spojenih ekrana - i poziva posmatrača da proširi tjelesnu percepciju izvan sopstvene kože u neki živi ambijent koji nas okružuje.

U radu **Mema Aktena i Kejti Pejton Hofstader** poeziji i ples spajaju se sa naučnim kodom, simulacijama i generativnom vještačkom inteligencijom. Na više ekrana i kroz prostorni zvuk, posjetioци popularnog londonskog čoška postaju dio sekvenci

Akten i Hofstader kreirali su instalaciju koja iziskuje mnogo više od pasivnog posmatrača i koja podstiče na dragocjene debate o našem vremenu u kojem polako nestaje razlika između prirodnog i vještačkog

koje se kreću između intimnog i kosmičkog, kušajući fragmente tela, ritmove prirode, digitalne topografije i algoritamske vizije koje se stapaju u jedinstvenu narativnu tkaninu.

U okviru izložbe „Superradiance“ istražuju se inteligencija univerzuma i naše mjesto u novoj artificijelnoj okolini. Autori instalacije razmatraju kognitivnost i inteligenciju kroz različite skale — biološku, tehnološku

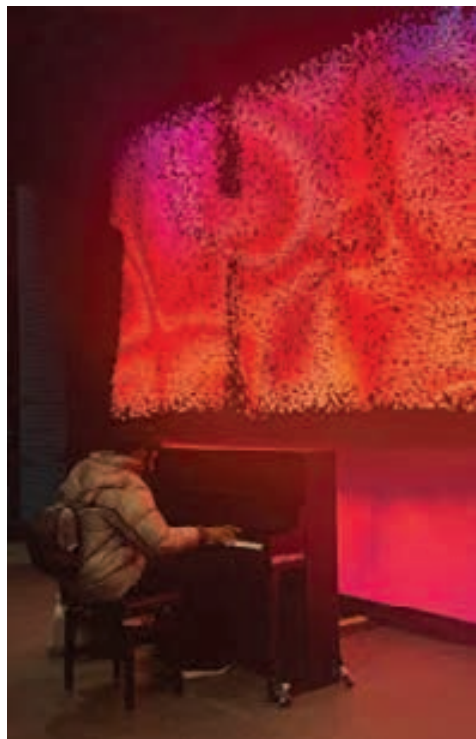
i planetarnu — i kroz različite supstrate i kolektive pomjeraju granice između biologije, geologije i tehnologije.

Audio-vizuelne figure postaju fluidne, dok se prostor oko planeta zamišlja kao živi kibernetički organizam. Kroz umjetničko, naučno i duhovno ispitivanje, djelo je osmišljeno tako da postavlja pitanja o svijesti, percepciji, svjesnosti i slobodnoj volji, kao i o tome kako nove tehnolo-

gije oblikuju društvene strukture, etiku, zakone i rituale.

Spajajući ples i poeziju sa savremenim tehnologijama, autori su stvorili prostor za kokreativno izražavanje i nove oblike kognitivnosti. I dok vizuelni i audio jezik njihovog djela balansira između poetske sugestije i rigorozne simulacije, posmatračima ostaje dragocjen prostor za lično tumačenje. Akten i Hofstader, interdisciplinarni umjetnici i istraživači iz Južne Kalifornije, kreirali su djelo koje iziskuje mnogo više od pasivnog posmatrača i koje podstiče na debate o našem vremenu u kojem se granice između prirodnog i vještačkog brišu, nudeći kritički okvir za razumijevanje te promjene.

Tekst i foto: Leila MURSELJEVIĆ

Dojmljiv spoj umjetnosti i novih tehnologija

Detalj s izložbe umjetnika iz Južne Kalifornije

m:tel

MOVE FAMILY | m:Box

SKENIRAJ I PRIJAVI SE
ZA BRZU INSTALACIJU!

SVE ZA PORODICU

2 LOKACIJE - 1 PRETPLATA!

2x

4x

2x

Detalje ponude možete pogledati na: www.mtel.me.

Imate prijatelja?

www.mtel.me info line: 1600